

MAGYAR VENDÉGLŐS-

és

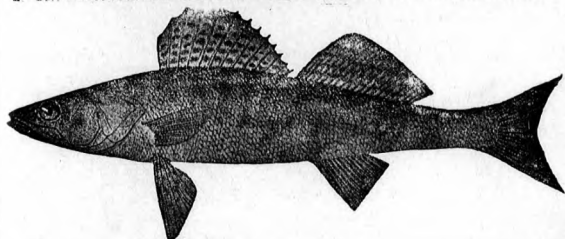
KÁVÉS-IPAR

Budapest, 1908 április 1-én.

◉ XI. évfolyam Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7. szám. ◉

Budapest, VI. kerület, Eötvös-utca 48. szám.

Alapítottott 1820.

FANDA ÁGOSTON

halászmester = Budapest, Központi vásárcsarnok.

Első budapesti mindennemű élő-
és jegelt halak nagy raktára.
Szállít a legmagasabb királyi ud-
var, valamint József főherceg
úr Ő fensége udvara számára.

A „Balatoni Halászati R. T.” kizárólagos képviselője.
Budapest székesfőváros összes nagyobb szállodáinak
szállítója.

„UNIKUM“

legjobb gyomorerősítő likőr,

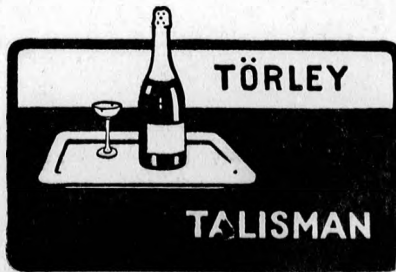
továbbá: Curaçao Triple Sec, Cherry Brandy,
Menthe Glaciale, Peppermint, Allasch, Cacac
stb. elismert különlegességei

Zwack J. és Társai

csász. és kir. udvari szállítóknak

Budapest, IX., Soroksári-ut 92.

◉ Valódi Jamaikai rum és
francia Cognac behozatala. ◉

BELATINY PEZSGŐ

PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS 1900
ARANY ÉREM

BELATINY ARTHUR
VELENCE, F. & C. VINC.

3 ÚJ SZÓ ...
ALTVATER
GESSLER
BUDAPEST

GESSLER SIEGFRIED JÄGERNDORF-BUDAPEST

GESSLER-FÉLE VALÓDI
**DANUBIUS
MUSTAR**
KIVÁLÓ UJDONSÁG

Főpinczér urak!

Ha egy levelezőlapon pontos címüket, az üzlethelyiség megjelölésével közlik velünk, **díjtalanul és bérmentve küldünk SZÁMOLÓ CZÉDULÁKAT**

„Magyar Vendéglős- és Kávés-Ipar”
kiadóhivatala

Budapest, VI. ker., Eötvös-utca 48.
(Csakis írásbeli rendelést intézünk el).

ANDRÉNYI

KÁLMÁN UTÓDAI

SEC

Szakemberek véleménye szerint pótolja az első-

 rendű francia pezsgőborokat.

Magyar Vendéglős- és Kávés-Ipar

A SZÁLLODÁS-, VENDÉGLŐS-, KORCSMÁROS- ÉS KÁVÉS-IPAR ÉRDEKEIT ELŐMOZDÍTÓ SZAKLAP.

A „SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSOK, PINCZÉREK ÉS KÁVÉSSÉGÉDEK ORSZÁGOS NYUGDÍJ-EGYESÜLETE* — A „DEBRECENI SZAB. KIR. VÁROSI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSOK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA* — A „NAGYVÁRADI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSOK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA* — A „UVIVIDÉKI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA* — A „KASSAI VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSOK, KORCSMÁROSOK ÉS PINCZÉREK EGYLETE* — AZ „ARADI VENDÉGLŐSÖK ÉS KÁVÉSOK IPARTÁRSULATA* — A „SZEGEDI SZÁLLODÁSOK, KÁVÉSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA* — A „GYŐRI SZAB. KIR. VÁROSI VENDÉGLŐSÖK, ITALMÉRŐK ÉS KÁVÉSOK IPARTÁRSULATA* — A „SZATMÁR SZ. KIR. VÁROSI VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSOK ÉS PINCZÉREK EGY-
SÜLETE* — A „POZSONY SZ. KIR. VÁROSI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KORCSMÁROSOK ÉS KÁVÉSOK IPARTÁRSULATA* — A „BORSODMÉGYEI VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSOK ÉS KORCSMÁROSOK EGYESÜLETE* — A „PÉCS-BARANYAI VENDÉGLŐSÖK IPARTÁRSULATA* — A „KIS-KUN-FÉLEGYHÁZAI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA* —

HIVATALOS LAPJA.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK:</p> <p>Negyedévre . . . 3 korona Egész évre . . . 12 korona Félévre . . . 6 „ Egyes szám ára 50 fillér.</p> <p>Laptulajdonos-szerkesztő: F. KISS LAJOS.</p>	<p>Megjelen minden hó 1. és 15. napján.</p> <p>Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Eötvös-utca 48. szám. Hirdetések főlétele uyanott.</p> <p>Főszerkesztő: BARTA BÉLA.</p>
---	--	--

Munkás-kérdések. *

Az 1906. évi működésünkről szóló jelentésünkben megemlékeztünk már arról az emlékiratról, amelyet a budapesti kávésségédek szakegyesülete terjesztett az 1906. év végén ipartársulatunk elé; jeleztük ugyanott, hogy az idevonatkozó tárgyalások eredményéről a folyó évben fogunk beszámolni.

Anélkül, hogy a hosszadalmas és sok izgalmat okozott tárgyalások részleteit ismertetnénk, röviden csak annak megemlézésére szorítkozunk, hogy 10 választmányi ülés, 1 rendes és 3 rendkívüli közgyűlés foglalkozott behatóan ezzel a kérdéssel, míg végre létrejött ipartársulatunk és a szakegyesület között a kollektív szerződés, amelyet ezuttal a történeti hűség kedvéért a- alábbiakban szóról-szóra közlünk:

1. Az ipartársulati tagok üzletében alkalmazott kávésségédek és fizetőpinczerek közvetítésére nézve a budapesti kávésségédek szakegyesülete illetékes; ha azonban a budapesti kávésségédek köréből olyan új hasonló egyesület alakulna, amelynek csakis kávésségédek a tagjai, ez a közvetítésre csak akkor tarthat igényt, ha azt az ipartársulat közgyűlése határozatilag kimondja.

2. Az előző pontban megadott közvetítési jog nem zárja ki azt, hogy egyes munkaadók magánúton alkalmazottakat fölvehessenek, az ily módon fölvetett igénynek kötelesek a kávésségédek szakegyesületében főlételre jelentkezni, azonban az egyesület azok fölvetését megtagadhatja, ha az illetők nem igazolják, hogy legalább egy éven át kávésségédi szolgáltatást teljesítettek. Az ily módon jelentkezett egyén fölvetel iránti kérelmét a szakegyesület 24 óra alatt elintézni tartozik, máskülönben az illető munkába állhat.

Ha az üzletben egyszerre több személy szükséges, 24 óra alatt, ha egyéni szükséglettel, 48 óra alatt köteles a szakegyesület a megfelelő személyzetet közvetíteni, máskülönben a munkaadó szükségletét bárhol beszerezheti. A szakegyesület által közvetített egyén, ha a munkát elvállalta, munkába állani tartozik.

3. A fölmondási idő az összes alkalmazottakra nézve a Budapestben már embelemlékeztet óta érvényben levő szokáshoz képest kölcsönösen három (3) napban állapítatik meg.

4. Az ipartársulat a társulati munkaközvetítő folyamatban levő előmunkálatait fölfüggeszti és a közvetítést csak azon esetben lépteti életbe, ha a szakegyelet a jelen egyezségben elvállalt kötelezettségeinek nem felel meg.

5. A kávésségédeknek (fizetőpinczereknek) hetenkint egy hétköznapra eső teljes 24 órai munkaszünet adandó. A szabadságot élvező munkás a szüneti napra is megkapja a fizetését. A szabadnapos munkás helyettesítéséről a munkaadó saját belátása szerint gondoskodik. A nyári saison-üzletekre nézve a szabadnap megadása nem kötelező.

Az 5. pontra nézve megjegyeztetik, hogy oly egészen kis üzletekre nézve, amelyekre a szabadnap megadása elvélhetetlen terhet róna, e kötelezettségtől a szakegyesület méltányosságból eltér. Azt, hogy a jelen pont értelmében mely üzletek tekintendők kis üzleteknek, a jelen egyezséget aláíró bizottság nyolcz napon belül külön okirattal állapítja meg. A jövőben esetleg megnyíló kis kávéházaknak osztályozására nézve a kávéipartársulat és a kávésségédek szakegyesülete tagjainak sorából egyenlő számban alakuló vegyes bizottság dönt.

6. Kisegítés esetén az alkalmazott kisegítő vasár-, ünnepnapokra és rendkívüli esetekre egyaránt 3 korona, míg a nyári saison-üzletekben hétköznap 3 korona, vasár- és ünnepnap 4 korona munkabért kap. A nyári saison-üzlet tulajdonosa azoknak a kisegítőknél, akiket délután 3 óráig munkába nem bocsát, hétköznap, vasár- és ünnepnap egyaránt 2 koronát tartozik fizetni.

7. A munkaidőt nem lehet egyöntetien megállapítani, mert olyan változatos minden egyes üzemnél, hogy külön oldandó meg az illető üzemenhez képest és egyáltalában ebben a kérdésben okvetlenül az szükséges, hogy a munkaadó a munkással együtt, egymás érdekeinek figyelembe vételével állapodjék meg. Erre nézve mégis, az eddig érvényben volt szokások épségben tartása mellett, általánosságban a következő szabályzat irányadó: a nappali kávésségéd (főpinczér) munkaideje reggel 6-tól este 8-ig, a déltől zárásig dol-

* Részlet a „Budapesti kávéipartársulat” választmányának 1907. évi közgyűlési jelentéséből. Irta és az ipartársulat 1908. évi március hó 26-án tartott közgyűlésén felolvasta dr. Kemény Géza ipartársulati titkár.

gozók délután fél egytől éjjel zárásig, úgy, hogy a főlőbleges személyzet felfáltva, mindennap más-más egyén, éjjel 12 óra után szabad legyen; az éjjeli munkások munkaideje este 7-től reggel 6-ig terjed. A napali munkások ebérideje 2 órában állapítatik meg és pedig megfelelő főlváltással; a déltől zárásig dolgozók vacsoraidéje fél órában állapítatik meg, úgy, hogy 7-1/8-ig a személyzet egyik fele, 1/8-tól 8-ig a másik fele vacsorál.

8. A munkabér hetenkint és utólagosan fizetendő és az eddig egyes helyeken érvényben volt magasabb fizetések leszállításának kizárásával a főlőszolgált kávésegédek részére ezen szerződés érvényének első és második évében tizenkettő (12), harmadik évében tizenhárom (13), negyedik évében tizenegyet (14) koronában állapítatik meg hetenkint. A munkabérből más, mint a kötelező betegséggyőzpénztári díj, semmiféle czímen le nem vonható.

A főlőszolgált kávésegédek, illetőleg a tekeőrök a pohármosást, illetőleg a tekeasztaltisztítást maguk kötelesek végezni; ha azonban ezen munkájukat az illető üzletben alkalmazott más egyénnel végeztetik, az ezért járó díjat sajátjukból tartoznak viselni.

A fizetőpinczerek javadalmazása, úgy mint eddig is, szabad egyezkedés tárgyát képezi, az eddig szerzett jogok épségőntartásával. A fizetőpinczérnek a pénztári könyvet betekinteni bármikor joga van.

9. A tanoncokra nézve az ipartörvény rendelkezése és a rokonszámabeli vendégfőiparnál azidőszent érvényben levő szokás és gyakorlat irányadó s minden tekintetben a lehető legméltányosabban alkalmazandó, azonban tanoncok tartása nem kötelező. A szivar-elárúsításra csakis öregebb kávésegédek alkalmazandók a tanoncok helyébe ott, ahol nem a főnök vagy a fizetőpinczerek foglalkozását képezi a szivar-elárúsítás, vagy ahol a törvény értelmében a különlegességi árúda a penztárnál nincsen. A szivararúsító öregebb kávésegédek azonban munkaviszonyaik és munkabérük tekintetében nem esnek ezen szerződés rendelkezései alá, hanem szabad egyezkedés útján alkalmaztatnak.

10. A kávésegédek szakegyesülete felelősséget vállal az iránt, hogy a közvetítési részrehajlatlanul, a munkaadók és munkások megelégedésére gyorsan és pontosan fogja teljesíteni, mindenkor szakszerűen képzett és tisztességtudó egyéneket fog közvetíteni.

11. Ha valamelyik ipartársulati tag ellen ezen szerződés rendelkezéseinek megszegése miatt a szakegyesületnek kifogása van, köteles erről az ipartársulatot értesíteni. Az ipartársulat a fölmerült ügyben tett intézkedéséről a szakegyesületet nyolcz napon belül értesíteni tartozik. Ha az ügynek ily módon történt elintézésével a szakegyesület megelégedve nem volna, ebben az esetben a kávéipartestület elnökségéből és a kávésegédek szakegyesületének vezetőségéből egyenlő számú tagokból alakuló bizottság tárgyal és dönt.

12. Ez az egyezség négy évre kötött, ezen idő alatt egyik részről sem módosítható és 1907. évi április hó 1. napján lép életbe.

13. Az ipartársulatnak jogában áll évenként legfeljebb husz olyan egyént a szakegyesületnek fölvételre ajánlani, akik a jelen egyezség 2. pontjában foglalt kellékeknek nem felelnek meg és a szakegyesület ezeken fölvételét meg nem tagadhatja.

Az ily módon létrejött béke azonban nem teremtett teljesen rendezett állapotokat. Számos esetben kellett az év folyamán egyes üzletekben fömerült incidensekkel foglalkoznunk, amelyeket mindenkor igyekeztünk békésen, a szakegyesülettel egyetértően megoldani. Abban a reményben vagyunk, hogy kölcsönös méltányossággal a szerződés még hátralevő tartama alatt a békés állapot sikerülni fog föntartanunk.

A budapesti kávéfőzők szakegyesülete ellen még az 1905. évi mozgalommal kapcsolatban előfordult zavargások miatt vizsgálat volt folyamatban, amelynek következményeképpen a m. kir. belügyminiszter úr az egyesület működését az 1907. év elején felfüggesztette. Ipartársulatunk az 1905. évben létrejött kollektív szerződés alapján a munkásviszonyok előbbi rendjét föntartotta, sőt a szakma munkásaival a munkabérek rendezése tekintetében az 1907. évi április hó 15-én tartott rendkívüli közgyűlésünk határozatához képest pótegyezséget is kötött, amelynek rendelkezései a következők:

I. Az ipartársulat tagjai addig is, míg a budapesti kávéfőzők szakegyesülete ellen folyamatban levő vizsgálat befejezést nyer, konyhaszemélyzetüket a budapesti kávésegédek szakegyesületében tartoznak beszerezni.

II. A kávéfőzők és konyhalegények munkaviszonyaira nézve az ipartársulat és a budapesti kávéfőzők szakegyesülete között 1905. évi december hó 15-én létrejött egyezség összes rendelkezései továbbra is változatlanul érvényben maradnak.

III. A munkabérekre nézve a következő rendelkezések állapítatnak meg:

1. Kávéfőzőknek heti huszonnégy (24) korona, konyhalegényeknek és pedig azoknak, akik még nem szolgáltak egy évig a kávéiparban, heti tizenhét (17) korona, azoknak pedig, akik már egy évnél hosszabb idő óta szolgálnak a kávéiparban, heti tizennyolcz (18) korona munkabér fizetendő.

2. Azokban az üzletekben, amelyekben a jelen egyezségben megállapított összegeknél magasabb munkabérek vannak érvényben, ezek a jelen egyezség tartama alatt le nem szállíthatók.

3. A munkabér hetenkint és utólagosan fizetendő és abból más, mint a betegséggyőzpénztári járulék, le nem vonható.

4. Azok a munkások, akik a munkaadónál természetbeni lakást élveznek, a I. pontban megállapított fizetéseknél hetenkint kettő (2) koronával kevesebbet kapnak.

5. A jelenleg érvényben levő havi fizetés és étel-pénz átszámításánál a fizetés egész összege és a teljes étel-pénz (a szabadnapra esedékes étel-pénz levonása nélkül) veendő számításba.

6. A munkabérekre vonatkozó rendelkezés az ipartársulat közgyűlése részéről történt jóváhagyást követő hét első napján (hétfőn) lép életbe és a föntebbi II. pontban említett alapegyezség lejártáig, vagyis 1911. évi december hó 15. napjáig marad érvényben.

7. A kávéfőzők szakegyesülete ellen folyamatban lévő vizsgálat befejezése után, amennyiben a szakegyesület működését folytatni fogja, ez az egyezség minden változtatás nélkül az ipartársulat és szakegyesület között kötéendő pótszerződésbe foglaltatik.

A kávéfőzők és konyhalegények részéről is történtek a lefolyt évben egyes tagjaink üzleteiben mozgalmak, amelyek azonban mindenkor békés elintézés nyertek.

A szakegyesület elleni vizsgálat egyébként még az év folyamán befejezést nyervén, a belügyminiszter úr az egyesület további működését megengedte.

A tagjainknál alkalmazott fölirónók köréből emlékirat érkezett hozzánk az iránt, hogy ezeknek a közvetítését addig is, míg önállóan szervezkedhetnek, a budapesti kávésegédek szakegyesülete láthassa el. Az 1907. évi április hó 15-én tartott rendkívüli közgyűlésünk, amely ezzel a kérdéssel foglalkozott, kimondván, hogy a fölirónóknak a kávésegédekkel együttesen való szervezkedését megengedhetők nem tartja, az emlékiratra ilyen értelemben adtuk meg a választ. Egyszermind intézkedtünk azonban arra nézve, hogy az ipartársulati munkaközvetítő, a fölirónók és takarítónők

közvetítésére szorító hatáskörrel, haladéktalanul megnyitassék és munkaközvetítőnk az 1907. évi május hó elején tényleg meg is kezdette működését. Helyiséget ugyanabban a házban sikerült bérelnünk, amelyben hivatalos helyiségünk van. A berendezési árnyalag csekély költséggel eszközöltük, az ügyvivői állásra pedig mérsékelt díjazás mellett társulatunk pénzbeszedőjét alkalmaztuk. Intézkedünk továbbá arra nézve, hogy a munkaközvetítésnél társulatunk tagjai naponként főként ellenőrző ügyeletes szolgálatot tartsanak. A hivatalos órákat egyelőre a délelőtti órákra korlátoztuk.

A munkaközvetítő főntartásának költségeit az alapszabályok 28. §-ában megállapított tagsági járulékokból fedezzük és az új módon elért bevételt egyelőre külön alap gyanánt kezeljük. Minthogy az alapszabályok 28. §-ában megállapított járulékok beszédese a munkaközvetítő jelenlegi működési köre és szervezete mellett tetemes bevételt többletet eredményezett volna, egyelőre olyképpen intézkedtünk, hogy az alapszabályok 51. §-ában kontemplált jogunk alapján minden egyes tag járulékát havi 2 koronában állapítottuk meg.

Az alább előterjesztett pénztári kimutatás szerint a munkaközvetítő alnapok a lefolyt év nyolcz hónapja alatt (május—december) 1725.76 korona bevétele volt, melyből a berendezési és kezelési kiadások fedezése után az év végén még 199.60 korona megtakarítás is mutatkozott, ami a szigoruan alkalmazott takarékoság-nak a következménye.

Munkaközvetítőnk működése elé kezdetben akadályok gördültek, amennyiben a budapesti kávésegedék szakegyesülete is foglalkozván főlironők és takaritonők elhelyezésével, a munkakerület és a munkakinálat megszűnt. A nevezett egyesület a hozzá ez irányban intézett megkeresésünk folytán azonban ebbeli ténykedését megszüntette és ettől az időtől kezdve az intézet akadálytalanul működik.

Alapos reményünk van arra, hogy ez az intézményünk fokozatosan fejlődve, a lehetőséghez képest tökéletesítve, teljesen ki fogja elégíteni a munkakeresők és munkakinálók kölcsönös érdekeit.

A munkaközvetítő bevételeit és kiadásait az 1908. év folyamán még külön kezeljük, az 1909. évtől kezdve azonban a kezelést egyszerűsítette és az ellenőrzés megkönnyítése végett az alapot ipartársulatunk vagyonába olvasztjuk be.

A „Budapesti kávéipartársulat“ közgyűlése.

A budapesti kávéipartársulat f. évi rendkívüli közgyűlésén előfordult és általános feltűnést keltett események szükségessé teszik, hogy e közgyűléssel — eddigi szokásunktól eltérő módon foglalkozzunk. Nem fogunk tehát ez alkalommal arról írni, hogy *Némai Antal*, az ipartársulat érdemudis elnöke milyen rövid beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, kiket delegált a közgyűlésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére, miként állapította meg, hogy a szabályszerűen egybehívott közgyűlés határozatképes; nem fogunk a jelestollu titkár, *dr. Kemény Géza* által nagy tudással és ambícióval egybeállított évi jelentés tartalmasságáról, az ipartársulat által a lefolyt ipartársulati évben kifejtett lázas, sokoldalú és változatos s ugy érkölcseiben mint anyagi eredményekben is gazdag munkásságáról sem beszélni. Az ipartársulat nyomtatásban megjelent és vaskos évi jelentése, melyet az ipartársulat minden egyes tagja már a közgyűlést megelőzőleg napokon át kritikai tanulmánya tárgyává tehetett volna, minderről tulontul eleget beszél. Minden erre vonatkozó megjegyzésünk tehát felesleges szószaporítás volna, miért is, hogy az írott

szavak, a dicsérő vagy gáncsoló bírálat helyett tények beszéljenek, lapunk mai számában első helyen közöljük az évi jelentés egyik legértékesebb részét, míg annak többi részletével és a közgyűlési napirend más egyéb pontjaival a hivatalos jegyzőkönyv közlésekor — lesz még alkalmunk bizonyára foglalkozni.

Mindezek helyett tehát a közgyűlés két nevezetes eseményével, az *elnökséggel szemben felmerült bizalmatlansági indítványnyal*, valamint ama másik indítványnyal foglalkozunk, melynek nyomán — reméljük csak nagyon rövid ideig — a *kávéosk társasvacsoráinak legkedvesebb részvevőit nélkülözni leszünk kénytelenek.*

Az *elnökséggel szemben előterjesztett bizalmatlansági indítvány alaptalansága, igaztalansága és jogosulatlansága felől maga a közgyűlés mondta ki a sújtó ítéletet* akkor, midőn három óráig tartott heves vita után tulnyomó szótöbbséggel kimondotta, hogy *ugy az elnök, mint az elnökség személye és működése iránt a legteljesebb bizalommal, elismeréssel és köszönettel viseltetik.* Kérdés már most, miként merülhetett fel maga az indítvány, s mi az oka annak, hogy *ugyanazok, akik a bizalmatlansági indítványt az első pillanatban hangosan megéljenek, később ismétlenül is elismerésüket és bizalmukat hangoztatták?* Csak ugy — szól e kérdésre válaszulunk — hogy a bizalmatlanság érzete nem a kávéosk összességének közérdekéből fakadt, hanem *egyének legsajátosabb sértett önérdékéből*, mely — ha ideig-óráig a kedélyeket izgatottságban is tarthatta — nem volt elég erős arra, hogy végeredményében a közgyűlést egy oly nagyarányu igazságtalanságra ragadjja, mely a fegyver élet bizonyára a támadó ellen fordította volna vissza.

A bizalmatlansági nyilatkozat indokolására felhozott Palermo-ügyben s a még meg sem nyílt József-körúti kávéház afterjában — bármily érthető is előtűnt *Klein Ignác, Sachs Ödön, Steuer Marczel, Weisz Richard* stb. társaik jobb ügyhöz méltó erélyes, ség tulereyles állásfoglalása — épp a nevezettek és legközelebből érdekelt társaikat — legnagyobb sajnálatunkra — hivatott, tárgyalagos bírákúl nemcsak azért nem fogadhatjuk el, mert a keletkez két új kávéház által a saját legfontosabb létérdekeik veszélyeztetésétől tartanak, hanem azért sem, mert míg a Palermo-ellenes kávéosk éppen amiat lettek volna hajlandók a vezetőséget bizalmatlansággal sujtani, mert a keletkezőfélben levő üzlet elleni harcztó életre-halálra folytatta utolsó lehelletig, addig az új József-körúti kávéház ellenesei épp azért támadtak, mert az ipartársulat a Bronner-kávéház ügyében egy meg nem történté nem tehető precedens után, egy újabb eredménytelen kudarez elé állani nem volt hajlandó és a küzdelmet idő előtt feladta. Pro domo, nagyon is a saját érdekében beszéltek tehát az érdekelt közgyűlési tagok, s mert *Némai Antal*, aki e közgyűlésen igazságszeretében, törvény- és alapszabálytisztelőtében kelletlenül is tágasb határokat szabott maga elé — a támadásokra ismételt ízben megadott felvilágosító és helyreigazító nyilatkozataival a két ügy mélyseibe, előzményeibe és személyes vonatkozásába is alaposan bevilágított, a közgyűlés higgadt — mert ad personam nem érdekelt — többsége szerencsére megakadályozta egy oly hiba elkövetését, melyet jóvá sohasem lehetett volna tenni.

Igy esett el a bizalmatlansági indítvány.

A társasvacsora vendégeire vonatkozó határozatot épp ilyen hibának tartjuk. Azok az urak ott nem hivatalosan és nem minden jogczim nélkül foglaltak helyet. Ők legnagyobb részt vagy saját személyükben, vagy főnökeik képviseletében az ipartársulat alapítói, nagylelkű támogatói, akiknek az ipartársulat sokat, igen sokat köszönhet. Ha vannak oly fontos közügyek, melyek megkövetelik, hogy a tárgyalásuk ne a nagyobb nyil-

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

vánosság előtt történnék, úgy erre egy más alkalmat kell keresni. Inter pocula komoly ügyeket különben sem szokás tárgyalni, főleg akkor — mikor tudjuk — hogy ezen alkalmak elől a legtöbb ipartársulati tag kellemesebb vidékekre szokott vitorlázni.

Az indítvány gyors elfogadását csak a közgyűlés izgatott hangulatával tudjuk magyarázni, amiért is — leginkább az ipartársulat érdekében — reméljük, hogy a „restitutio in integrum” minél előbb be fog következni.

Az új sütőipari szabályrendelet.

Budapest székesfőváros törvényhatósága f. évi márczius hó 21-én elhatározta, hogy a sütőipar gyakorlásáról szóló új szabályzatot, melyet a belügyminiszter véglegesen jóváhagyott, ez év április elsején életbe lép-teti. Az új szabályzat egyrészt terhes feltételeket ró nemcsak a sütőiparra, hanem a vendéglős- és kávéiparra is, melyeket — ma még legalább — megoldhatlannak látszó nehézségek elé állít, másrészt azonban a közisztaság, közegészség szempontjából nagyon is üdvös rendelkezéseket tartalmaz. Megszünteti a mostani piskos, egészségtelen pinczeműhelyeket, kiküszöböli a műhelyekből a hálókamrákat s arra törekszik, hogy a sütőipart, amely egyike volt a legerősebb magyar iparoknak, újra lábraállítsa, egészséges alapokra helyezze. Az új szabályzat kimondja első részében, hogy a sütőipar a székesfőváros területén csakis olyan műhelyben gyakorolható, mely az általános közegészségügyi, építészeti és tűzrendőri követelményeknek megfelel. Pinczehelyiség sütőipari műhelyül csakis akkor használható, ha az építészeti szabályzatban megállapított feltételeknek mindenben megfelel. A sütőipari műhely és annak tartozékát képező ipari czélokra használt helyiségek falai, mennyezete és padlózata kifogástalan tisztaságban tartandók. A műhely padlója egynemű, hézagokkal nem bíró, vízhatlan burkolatból készíthető. A mostani nem megfelelő műhelyek átalakítására három esztendőig enged a tanács.

A sütőipari műhelyben és az annak tartozékát képező ipari czélokra használt helyiségekben a lakás vagy alvás szigorúan tilos. A segédszemélyzet pihenése és alvása czéljára alkalmas külön helyiség rendezendő be. Ezt a helyiséget egyéb czélokra használni, abba az iparüzésnél használt anyagokat, eszközöket vagy a szoba berendezéséhez szorosan nem tartozó tárgyakat berakározni tilos.

Szigorúan előírja a szabályzat a tisztaságot úgy a műhelyre, mint a hálókamrák s megállapítja a rendelkezések be nem tartása esetére a büntetéseket is.

A sütőiparos felelős a magánosoktól sütésre átvett tésztaemlék és sültétek nem tökéletes kiszítése, elégetése, vagy kiszáradása által okozott árokért. A kenyér s a péksütemény készítéséhez ártalmas festőanyagokat és illatszereket (pl. nitrobenzol), vagy neheztől s más idegen anyagokat (pl. szulphát, timsó stb.) felhasználni tilos. A kenyér készítéséhez rothadt, fagyott vagy egyébként romlott burgonya fel nem használható.

A műhelyben fűsülködni, ott fűsít, hajkifét s általában a test ápolására szolgáló eszközöket tartani tilos. Hasonlóképp tilos a műhelyben pipázni, szivarozni, cigarettázni, dohányt rágni, kártyázni, öltönydarabokat, vagy cipőt tartani, a gyurótáblán vagy deszkán ülni s feküdni.

A kenyér és péksütemények forgalomba hozataláról szóló rész kimondja, hogy a kenyér és péksütemények csak az iparhatóságnál bejelentett üzleti helyeken (boltokban, sütőműhelyekben), vagy a hatóság által kijelölt helyeken (vásárcsarnokokban, közpiacokon) árusíthatók. Az elárusító üzletekben és helyeken, nemkülönben a fogyasztó helyiségekben (vendéglők, kávé-

házak, kávémerések és tejszarnokok) a kenyér és péksütemény olyképp tartandó, illetőleg kiszolgáltató, hogy a vevő, illetve fogyasztó közönség választása és a sütemények összefogdosása és megpogtatása ki legyen zárva és a vevőknek vagy fogyasztóknak csakis annyi darab és olynemű kenyér vagy sütemény adandó át amennyit megvenni vagy elfogyasztani kíván. Az elárusító és fogyasztó helyeken jól olvasható, nagybetűkkel tábla függesztendő ki, mely a péksütemény összefogdosásának és megpogtatásának tilalmára figyelmeztet.

Fűszerkereskedésekben, szatócsüzletekben és mindenütt, hol kenyér és péksütemények más czikkekkel együtt vegyesen árusítatnak, a bűzös anyagokat (petroleum, benzín stb.) az említett élvezeti czikkektől elkülönítve kell tartani és kezelni. A kenyér szabott árban darab-száma, vagy súly szerint, a péksütemény pedig darab-szám szerint árusítandó.

A sütőiparosnak a fennmaradt süteményt az ismét-eladótól csupán egészben szabad visszavenni. Ily süteményt friss gyanánt eladni, vagy új sütemények előállítására felhasználni tilos; — az akár a sütőiparosnál, akár az ismét-eladónál csak mint régi sütemény árusítható el. *A megmaradt régi süteményt felmorzsolva eladni tilos.*

A fogyasztók által megrendelt süteményt vagy kenyert a sütőiparosok és ismételárusítók alkalmazottjaik vagy cselédjeik által kézbesíthetik anélkül, hogy ezen süteménykihordók külön iparhatósági igazolvány beszerzésére köteleztetnének.

A szabályzat rendezi a munkaadók és segédszemélyzetük között való munkaviszonyt is s ebben a tekintetben egészen új alkotás, amelynek igazi hatását majd csak a gyakorlati élet mutatja meg. Megállapítja a szabályzat a munkások felvételét, a munkaidőt, az általánosságban megszabható munkabért s a munkaadó és munkás egymással szemben fennálló jogát és kötelességeit.

Végül megszabja a végrehajtási rendelkezéseket és a büntető határozatokat, amelyek minden egyes esetben akképp állapítják meg a büntetés mérvét, amint kisebb vagy nagyobb egészségrendőri vagy más kihágást képeznek. A büntetés többnyire 1—100 koronájig terjed, amikor pusztán kihágásról van szó s 5 napig terjedhető elzárást alkalmaz a harmadszor visszaesőnél.

KÖZGAZDASÁG. IPAR. KERESKEDELEM.

A magyar bor értékesítése.

A magyar bor értékesítése kérdésének megvitatására f. év márczius 5-én szaktanácskozmány volt a földmívelésügyi miniszteriumban, melyen *Mezőssy Béla* államtitkár elnökölt. Előadó *Lónyay Ferencz* miniszteri tanácsos volt. Az enquêterre meghívhatták az összes érdekelt termelő és értékesítő testületeket. Az általános gazdasági érdekeket képviselő testületek közül a Magyar Gazdaszövetség és az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület, az általános kereskedelmi érdekeket képviselő testületek közül a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Kereskedelmi Csarnok stb. kiküldöttei voltak jelen. A *vendéglős- és korcsmárosipar, képvisellete* — amint ehhez már hozzá vagyunk szokva, ha olyan ügyről van szó mely bennünket is a legközelebből érint — az *értekezletre nem lett meghívva.* Iparunk szempontjából igen nagy sérelmet látunk e mellőzésben annál is inkább, mivel a *termelő fogyasztóknak legintérszemből része iparunk,* másrészt a kérdés sikeres megoldása hozzátevésünk nélkül el sem képzelhető. Épp ezért a következőkben az értekezletről leadott hivatalos tudósítást egyelőre megjegyzés nélkül közöljük, fenntartván magunknak a jogot, hogy arra annak idején visszatérjünk. Annyit azonban már most is megjegyzünk, hogy amennyiben az eddigi irányzat helyét nem fogja egy méltányosabb és igazságosabb felfogás elfoglalni, *ugy országos szövetségünk, mint fővárosi és vidéki*

Hirdetési rovatunkat lapunk olvasóinak becses figyelmébe ajánljuk.

ipartársulatainknak lesz kötelessége minél erélyesebben állást foglalni az ellen, hogy e kérdés végleges megoldása iparunkat is károsító, velünk ellenséges irányban történjék. Amit egyelőre tehetünk az, hogy megütközésünket fejezzük ki afelett, hogy az értekezletre meghívtak köz érteletleneg vendégfőzés nevelés sem találkoznak; pedig, ha a bor értékesítésére valaki hivatott véleményét adni, ugy első sorban a vendégfőzés ez, akinek ez a mestersége, aki foglalkozásánál fogva valósággal hivatott szakértő. Az értekezlet elé egyébként a következő kérdések lettek terjesztve megvitatás czéljából:

1. Az okszerű borkezelés terjesztése és fejlesztése érdekében jelenben létező intézményeken s az eddig tett intézkedéseken kívül minő intézkedések volnának még teendőek?

2. Mi a véleménye az értekezletnek a borértékesítő szövetkezetek szükségességére nézve, minő tapasztalatok szereztek e tekintetben, miként volna az ilyen szövetkezetek alakítása legkönnyebben megvalósítható?

3. Szükséges-e a már korábban tervezett nagyobb központi szövetkezet megalakítása, megfelelő-e az erre nézve akkor kidolgozott s ide csatolt alapszabálytervezet s mi módon volna az ezen szövetkezet megalakítására vonatkozó intézkedések fonala újra fölveendő?

4. Hol és mennyiben van kihatás vidéki borértékesítő szövetkezet alakulására?

5. Az ország egyes vidékein eddig rendezett borvásárok és borkiállítások eredményéről minő tapasztalatok szereztek, minő hatások volt azoknak általában, avagy az illető vidékeken a bor értékesítésének előmozdítására.

6. Minő eredményük volt a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete által kibocsátott bornyilváltási kimutatóknak?

7. Hol és mi módon volnának — nagyobb külföldi városok mintájára — hazánkban is hatóság felügyelet és ellenőrzés alatt álló u. n. városi pinczék vagy kisebb borkóstolók (bodegák) létesíthetőek?

8. Mennyiben és milyen eredménnyel foglalkoznak ez idő szerint a termelői saját termésű boraik kimérésével vagy kis mértékben való elárulásával s ide vonatkozólag vannak-e valami kívánásai?

9. Minő intézkedések volnának még teendőek a belföldön való borértékesítés előmozdítására s a borforgászás emelésére?

10. Minő intézkedések lennének teendőek a borkivitel előmozdítására?

Mezőssy Béla államtitkár az enquete-ot rövid beszéddel nyitotta meg, melyben kiemelte a következőket:

A dolgok jelenlegi állapotában a végrehajtó hatalom vállalira kettős és nem kevésbé nehéz feladat hárul. Az első: megvédeni a rendelkezésünkre álló fogyasztási piacokat egyrészt a külföldi áruk versenyével szemben, másrészt pedig lehetővé tenni azon üzemeket, amelyek a mesterséges borok előállításával a hazai áruk jó hírnevét és kelendőségét egyaránt veszélyeztetik. Az előbbi a külfölddel eddigelő megkötött összes szerződésünk biztosítják és a magyar autonóm vámtarifánknak megszabott vámvédelem megóvjá egy évtizedre számunkra a két szerződés állam Ausztria és Magyarország piacát; ami pedig a mesterséges borokkal való üzemek megállítását illeti, ezt a czélt egy új bortörvény megalkotásával kell biztosítanunk.

Mihelyt a törvényhozás menete, a nyugodtabb parlamenti munkálkodás lehetővé teszi, nem fogunk késmi ily irányú javaslatainkkal a törvényhozás elé lépni. A másik és sokkalta nehezebb feladat a hangyaszerzomalom létesített és költséges befektetéssel fenntartott szőlők jóvedelmözésének biztosítása. E czélból kötelessége az államnak az okszerű borkezelés terjesztésével módot nyújtani arra, hogy minden szőlősgazda a maga természeténél jobb és értékesebb voltát ez uton emelhesse. Kötelessége továbbá ott, ahol az értékesítés kérdésében akadályokat lát, irányítógat hatni, támogatásával segíteni. Ezen indok által vezéreltetve bocsátott a törvényhozás a földmivelségi kormány rendelkezésére egy tekintélyes összeget. Tévedés volna azt hinni, mintha a kormány a borértékesítés terén a belföldön közvetlen ténykedést kívánna nagyobb mértékben kifejeíteni. A

bornak — mint egy hatalmas közgazdasági árunak — forgalomba hozatala alig lehet állami feladat. A mi szerepünk ott kezdődik, hogy azon társadalmilag szervezett egyesületeknek jóijünk segítségére, amelyekben első sorban maguk a termelő gazdák foglalnak helyet és így már ezen indokból is kétszeres érdekel vannak hozzáfűzve a vállalat felvirágzásához és szoliditáshoz.

Nincs semmi olyan tervünk, amely a tisztességes kereskedelem érdekeit csorbítaná. És viszont nincs semmi okom titkolni, hogy azon körökkel szemben, amelyek ezen a határon teti esnek, kimélelet gyakorolni határozottan hiba volna. Egyformán követeli ezt a magyar gazda és kereskedő társadalom jó hírneve. Tevékenységre buzdít az a tudat, hogy ha a pusztulás nyomán a hideg földből új élet, új virágzás fakadhatott és a magyar hegyláncokon ott díszleg a halottaiból feltámasztott modern szőlősgazdaság, meg kell találnunk azon utakat és módokat is, amelyek lehetővé teszik a különben is nehéz gazdasági viszonyok között termelt bornak gyors és kedvező értékesítését.

Ezzel megindult a részletes vita.

Jálics Géza írásban beadott véleménye szerint: a vincerlériskolák elégségesek s üdvös lenne, ha a képzett kisgazdák nemcsak alkalmazást keresnének, de a sajátjukat művelnek. Kivételünk szempontjából borértékesítő intézményt nem tart szükségesnek, mert nincs sok kivinni valónk és nem birunk versenyezni a németekkel és olaszokkal. A Tokaj-Hegyalja térjen át a tömegtermelésre, csak a legczimeresebb helyek termeljék a luxustokajit.

Görgey Gyula: A tokajhegyaljai bor a háziasítási tilalom életbe lépte óta hanyatlott. Ez a rindelet tehát hatályon kívül volna helyezendő. A háziasítási tilalom csak a tokaji borvidék területére korlátozassék és a Tokaj-Hegyalja zárt területé nyilvánítassék, hogy oda más bort csak közvetlen fogyasztásra lehessen bevinni.

Molnár Ákos szerint szövetkezet alapon a magyar bor értékesítését megoldani nem lehet. Szükséges a befogyasztást fejleszteni törvényhozási intézkedésekkel, másrészt szükséges a tisztességes borkereskedem megalakítása. A kivitel szempontjából fontosak a pinczeszövetkezetek, hogy nagyobb mennyiségű egyöntetű borunk legyen.

Koppely Géza: A szövetkezési eszme semmi ellentétben nem áll a kereskedelemmel. Legyen egy központi szervezet, amely a külföldnek szállíthasson. A központi borértékesítő szövetkezet mellett foglal állást, mely a magyar borok jó hírnevét a külföldön visszaszeresse s állandó nagy kiviteli forrás legyen.

Czeiner Nándor: Komolyan félni lehet attól, hogy a borértékesítés a mainál is kedvezőtlenebb lesz s itt az ideje e téren országos intézkedéseket tenni. Mihelyt egy hatalmas központi szövetség létesül, a vidékiek ezzel kapcsolatban megalakulnak Mihelyt vidékenkint a szövetkezeti működés megindul, a pinczegazdálkodás is terjed, mert a szövetkezet az óbort is értékesíti, míg a kereskedő óbort nem vásárolnak. A belső fogyasztási a fogyasztási adó leszállítása vagy eltörliése emelheti. A szövetkezet a borkereskedelemnek is használni fognak s fejleszteni fogják. Ha azután a kereskedelem kifejlődik, a szövetkezetekre sem lesz nagy szükség, mint a Rajna vidékén történtik.

Szilassy Zoltán szerint a központi szövetkezet működésénél fődolog, hogy az egyes vidéki szövetkezetek a központ irányítása és ellenőrzése alatt álljanak. Ennek feladata a külföldi összekötetések megszerzése és a legfontosabb az, hogy a szövetkezetek a must árának 70–80 százalékát készpénzben kifizessék a termelőknek. A központnak megfelelő hitele is lesz s a vidéki szövetkezetek ez uton a legnagyobb pénzütemzetektől is kaphatnak hitelt, mint az Orsz. Központi Hitelszövetkezetnél történtik. Fejleszteni kell a warrans hitelt, melyet ma csak olyanok vehetnek igénybe, akik másként is kapnak olcsón pénzt. A pinczeszövetkezetek dolgozhasanak warrans hitellel. Czészéri városi borkóstolók létesítése, főleg a fővárosban jó konyhával kapcsolatosan.

Drucker Jenő: A vidéki szövetkezetek egymás között is alkossanak szövetségeket. Németországban is meg 126 ilyen vidéki szövetkezet van. A rheingau 27 szövetkezetnek van egy

Megrendelésnél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

központi értékesítő szövetsége a legnehezebb borok értékesítésére. A vidéken ott alakulnak szövetkezetek, ahol megfelelő apostolok vannak, egyébként a központnak kell a szövetkezeteket alakítani. A városi borpiacok létesítését helyesli, de a központ, vagy termelők egyesülése rendezze be úgy a fővárosban, mint a vidéki és külföldi nagyobb városokban és fűrdőkben. Minden borvidék gőczipontján lehetővé kellene tenni, hogy a gazdák 10—14 napig a borukat kimérhessék.

Szentkirályi Ákos kifejti, hogy a belfogyasztás érdekében meg kell könnyíteni a kistermelőknek a kicsiben való eladást. A városokban hatósági felügyelet alatt álló városi pinczék létesítését.

Jeszzenszky Sándor pártolja a vidéki pinczeszövetkezeteket, hogy a kistermelők mustjukra előlegeket kaphassanak. Az irányító központ feltételül szükséges. A termelők a kereskedőkkel egyetértőleg járjanak el.

Mezőssy államtitkár hangsúlyozta végül, hogy a szövetkezeti forma és a kereskedelmi érdekek között nem lehet ellentétet keresni, utalt arra, hogy nem az a cél, hogy a borértékesítés terén csak kizárólag a termelők által álló szövetkezeteket támogassuk, hanem keresni kívánunk olyan megoldást, melynél mindkét foglalkozási ág összműködését biztosítani lehessen. Ezzel az értekezletet bezárja.

Az új ipartörvénytervezet főbb rendelkezései.

(Folytatógatos közlemény.)

76. §. A 75. §. b) pontja alapján telepengedélyhez kötött iparok a következők:

Acetylángáz-fejlesztő telepek, a kereskedelemügyi miniszter által rendelteti után megjelölt acetylén-készülékek kivételével. Ágyárgyártó kemencék, a háziipari és kisipari fazekas-kemencék kivételével. Ágag-, föld-, homok- és kavicsbányák. Állati szőröket nyers állapotban előkészítő-, kikészítő-, vagy raktározó-telepek. Apró állatok, szárnyasok üzletszerű tartására, hizlalására, leöltésére vagy vágatására szolgáló ipartelepek. Arany- és ezüstvakarék-feldolgozó ipartelepek. Áruházak és áruraktárak, melyekben könnyen gyuló anyagok tartatnak, vagy melyekben rendszeresen husz alkalmazottnál több van foglalkoztatva. Ásványolaj-finomítók és párolók. Aszfaltfűző-telepek. Béhur- és béltisztító-telepek. Bőrgyárak. Bőrszárító-telepek, nyers bőraktárak. Celluloidgyárak és raktárak. Cellulozeggyárak. Cementgyárak. Csontgyűjtők. Csontokat nyers állapotban feldolgozó ipartelepek (csontelőők). csontfehérítők, csontfűzők, csontszárítók, csontszűzők, csontőrők. Czukorgyárak és finomítók. Dőgnyuző, vagy állati hulladékokat feldolgozó telepek. Ecetgyárak. Élesztőgyárak. Enyvfűzők. Ércz- és ásványpörkölő-kemenczék. Faggyuolvasztók. Fatelepek. Fatelítő-telepek. Fémöntőműhelyek. Festékgyárak. Festőműhelyek. Fűrész-, lakk- vagy kenczegyártó-telepek. Fonó- és szövőgyárak, valamint kikészítő. Fűrdő-intézetek. Fehérítő- és mosó-telepek. Fűrész-telepek. Gázgyárak, gáztartályok (gasmeterék). Gipszgyárak. Gyapjumosók. Gyantatermékeket készítő gyárak. Gyertyagyárak. Gőzpöröllyel, vagy más mechanikai pöröllyel működő gyárak. Gyűszer-árakat készítő telepek és ily raktárak. Hajógyárak. Hamuszűrésű gyárak. Hámorok és kohók. Kátrány- és kátránytermékgyárak. Kátránypapírt, kátránylemezt vagy kátrányponyvát készítő ipartelepek. Kazánkovacsműhelyek. Keményítőgyárak. Keményítőszőrp-gyárak. Kénsavgyárak. Kocsikenőcsgyárak. Kokszygyárak. Komlókezőzők és szárítók. — Konzervgyárak. Koromégető-telepek. Kőbányák és köfejtő-telepek. Kőmegmunkáló-telepek. Len- és kenderázató-telepek. Lőporgyárak és raktárak. Malátaszűrők, szárítók és aszalók. Malmok. Margaringyárak. Marha- és sertéshizlalók, amennyiben iparszerűen üzelenek. Mészegető, a gazdasági kemenczék kivételével. Műgyapjú- és műselyemgyárak. Műtrágyagyárak. Nyomdafestékgyárak. Olajgyárak és finomítók. Ólomfesték- és ólomáru-gyárak. Ólmozó, horganyozó és ónozó ipartelepek. Papírgyárak Paraffin- és stearingyárak. Porcellángyárak. Ronggyűjtő-, osztályozó-, poroló-, tisztító-telepek. Selyempete-termelő és selyemgombolyítógyárak. Sálctromvasgyárak. Sósavgyárak. Sőrűzők. Sörte-, lőszőr- és tolltisztító ipartelepek és raktárak. Szodium-

gyárak. Süritett levegőt előállító ipartelepek. Mótórnál működő sűrítőműhelyek, ha husznál több munkást foglalkoztatnak. Szalmát vagy szalmaanyagot feldolgozó ipartelepek. Szappankészítő ipartelepek. Szarut nyers állapotban feldolgozó- vagy raktározó-telepek. Szegecselő-telepek. Szemét- és trágya-telepek. Szeszgyárak és finomítók. Szőrmeraktárak. Szurokfűzők. Téglyagyárak. Terpetinfűzők. Timárműhelyek. Trágyagyárak. Tűzijátékgyárak és raktárak. Uszodák. Üveggyárak, üveghuták. Vágóhidak. Vegyészeti gyárak. Végyszítató ipartelepek. Vér- és lufűzők. Viaszkosvaszon-gyárak. Zsíraddékolvasztó ipartelepek.

Házi- és vándoripar.

88. §. E törvénynek az iparüzési jog feltételeire, az ipar gyakorlására, ugyszintén általában az iparosokra vonatkozó rendelkezései, amennyiben a törvény kifejezetten máskép nem intézkedik, a háziiparosokra nem alkalmazhatók.

89. §. Háziiparosok azok, akik ipari munkával, illetve ipari készítmények előállításával bár keresetszerűleg, de nem főfoglalkozásként, hanem gazdasági, háztartási, vagy más irányú foglalkozásuk mellett csak mellékesen foglalkoznak, ugyszintén azok a nők, akik olyan munkákkal és készítmények előállításával foglalkoznak, amelyek a nők rendes háztartásbeli kézimunkájának körébe tartoznak (női és gyermek-ruhák készítése és javítása fehérnemű és más hasonló varrási és készítési munka, horgolás, himzés, kötés, stb.).

A kereskedelemügyi miniszter egyes munkák végzését, illetve iparcikkék előállítását, amennyiben az közérdekből szükséges, vagy amennyiben azok valamely engedélyhez, vagy képesítéshez kötött iparnak tárgyai, a háziipari foglalkozások köréből kizárhatja.

90. §. Foglalkozását csak vándoriparengedély alapján gyakorolhatja:

1. ki a magával szállított árukat házról-házra járva, vagy vándorolva árusítja;
2. ki ipari munkát állandó telephely nélkül vándorolva végez;
3. ki mint letelepedett iparos a ránévze illetékes község területén kívül akár személyesen, akár megbízott útján árúkra, vagy munkára nem oly személyeknél gyűjt megrendeléseket, kiknél a megrendelésgyűjtés e törvény XII. fejezete értelmében vándoriparengedély nélkül is szabad;
4. ki ipari készítményeként állandó telephely nélkül csak országos és hetivásárokon árusít;
5. ki árut vándorolva oly személyeknél vásárol össze, kik az illető áru termelésével és eladásával mint nyerstermelők vagy iparosok (kereskedők) keresetszerűleg nem foglalkoznak.

Vásárolás.

189. §. Uj országos és hetti kirakó- és állatvásárokat, utóbbiakat a földmívelégügyi miniszterlet egyetértőleg, a kereskedelemügyi miniszter engedélyezhet.

Kirakóvásár engedélyezése előtt a törvényhatósági bizottság, a harmincz kilométernél közelebb fekvő vásárjogosult községek és az illetékes kereskedelmi és iparkamara, állatvásárok engedélyezése előtt pedig az említettek közül a létesítendő mezőgazdasági kamarák s illetve ezek létesítésére a vármegyei gazdasági egyesület és a községi elnök is meghallgatandók.

A kereskedelemügyi miniszter a vásártartási jog adományozását a közbiztonsági, egészségügyi és gazdasági rendszert érdekek megóvása szempontjából bizonyos feltételekhez kötheti és községi érdekből is nem királyi adományon alapuló vásártartási jogot bármikor megszüntetheti.

A vásárfog adományozásáért fizetendő díj összege tekintetben az idevonatkozó pénzügyi szabályok irányadók.

190. §. A vásártartási jog csak városoknak és községeknek engedélyezhető; amennyiben azonban a vásár csak egy árura, vagy az árú egy bizonyos csoportjára szorítkozik, községszű egyesületek és más jogi személyeknek is megadható.

191. §. A vásártartási jog egy bizonyos községhez van kötve, el nem birtokolható és a királyi adományon alapuló vásárfogtól eltekintve, újabb engedély nélkül át nem ruházható.

Hirdetési rovattunkat lapunk olvasóinak becses figyelmébe ajánljuk.

Községek a nekik adott vásártartási jogot át nem ruházhatják.

194. §. Napi vásárokat kis- és nagyközségekben a vásárrendeztetet gyakorló elsőfokú közigazgatási hatóság, törvényhatósági és rendezett tanácsú városokban a vásárfelügyelet gyakorló elsőfokú hatóság meghallgatása mellett, a városi tanács saját hatáskörében engedélyezhet.

Bucsvásárok bucsu, illetőleg a templom védszentjének alapján külön engedély nélkül is tarthatók.

195. §. A vásárjog tulajdonosa minden országos vásárt az annak tartására megállapított időpont előtt legalább két héttel megfelelő módon hirdetni köteles.

Ha a vásárjog tulajdonosa vásártartási jogával egyfolytában két éven keresztül nem él, vagy a vásár tartásával kapcsolatos köteleseit egyfolytában két évig nem teljesíti, a vásártartás joga megszűnik.

196. §. Országos vásárokon ipari készítményeket csak iparosok (kereskedők) és vándoriparosok (vándorkereskedők) árúsihatnak, ezek is csak olyanokat, melyeknek iparszerű árusítását iparigazolványuk, vagy engedélyük, vagy vándoriparengedélyük alapján jogosan folytathatják.

Házi iparcikkeket, kerti, mezei, erdei és bányatermékeket, végül állatokat, amennyiben a vásártartási engedély állatokra is kiterjed, országos vásárokon bárki áruba bocsáthat.

197. §. Hetivásárokon ipari készítményeket rendszerint csak a helyben letelepedett iparosok és kereskedők árúsihatnak. Mennyiben engedhető meg az, hogy ipari készítményeket iparigazolványuk, vagy engedélyük, vagy vándoriparengedélyük alapján hetivásárokon nem helyben lakó iparosok (kereskedők) és vándoriparosok (vándorkereskedők) is árúsihassanak, azt az illető vásártartó községnek képviselőinek, továbbá az illetékes kereskedelmi és iparkamarának meghallgatása után a törvényhatóság a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyása alá tartozó szabályrendeletben állapítja meg.

Háziiparcikkeket, kerti, mezei, erdei és bányatermékeket, ugyszintén állatokat, a mennyiben a vásártartási engedély állatokra is kiterjed, hetivásárokon bárki áruba bocsáthat.

198. §. Napi piacokon csak élelmiszerek, ideértve az élelmiszerről szolgáló ipari készítményeket és kisebb állatokat is, továbbá kerti, mezei, erdei és bányatermékek — és pedig, amennyiben nem ipari készítményekről van szó, melyeket a napi piacon csak helybeli iparosok hozhatnak forgalomba — bárki által árúsihatók.

199. §. Búcsúvásárokon, amennyiben azok országos-, heti vagy napivásárral nem esnek össze, csak búcsúczikket és pedig nem helybeliek által is árúsihatók.

200. §. A vásári rendet törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban maguk a városok, kis- és nagyközségekben a vármegyvei törvényhatóságok a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyása alá tartozó szabályrendeletben állapítják meg.

205. §. Az e törvény alapján engedélyezett vásároknál vásári helypénz csupán a vásártéren eladás végett kirakott árúk és eladás végett oda felhajtott állatok, valamint odaállított járművekért és csak a vásártéren való helyfoglalás alkalmával szedhető.

Megrendelésgyűjtés.

208. §. Árukra, vagy munkára megrendelésgyűjtés végett az iparos azon községen kívül, melyben üzlethelye van, csak oly ipari, bányászati és kohászati, továbbá szállítási vállalatokat kereshet fel, melyek az illető áru iparszerű eladásával foglalkoznak, vagy az illető árut vagy munkát üzemük körében használhatják.

Oly üzlethely alapján, mely csak megrendelés és fizetések átvétele, továbbá megrendelt áru kiszolgáltatása céljából létesített, megrendelések gyűjtése végett még az ily üzlethelyre nézve illetékes községekben is csak az e szakasz első bekezdésében említett üzemek kereshetők fel.

Nem esik az e szakaszban foglalt korlátozás alá közvetlenül az iparoshoz intézett megrendeléseknek akár személyesen, akár megbízott által való átvétele, vagy teljesítése.

209. §. Biztosítási ügyletek szerzése vagy megkötése végett bárkit csak beföldön bejegyzett és a beföldi törvények értelmében működő biztosító társaságok alkalmazottai, vagy engedélyvel

bíró biztosítási ügynökök, illetőleg ezeknek alkalmazottai kereshetnek fel.

210. §. Ha az iparos a megrendelésgyűjtést, illetőleg ügyletszerzést azon a községen kívül, melyben üzlethelye van, alkalmazottja által végezteti, az alkalmazott részére utazói igazolványt tartozik kieszközölni.

211. §. Az utazói igazolványt írásbeli kérelemre a folyamodó telephelyére nézve illetékes elsőfokú iparhatóság (ipartestület) a folyamodvány beérkezésétől számított három nap alatt állítja ki. Nem állítható ki az igazolvány abban az esetben, ha a folyamodónak beföldön üzleti telepe nincsen.

214. §. Az iparos iparigazolványát, illetőleg engedélyét, a megbízott utazói igazolványát megrendelésgyűjtésre, illetőleg ügyletszerzésre irányuló eljárása közben a hatóságoknak és hatósági közegeknek kívánatra bármikor felmutatni és amennyiben erre nem képes, azok utasítására az igazoló okmány felmutathatóság eljárását abbaahagyni tartozik.

215. §. Az iparos, illetőleg megbízottja azokból az árukból, melyekre megrendeléseket gyűjt, csak mintákat vihet magával, melyeket eladnia nem szabad.

(Folyt. köv.)

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

A „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata” közleményei.

Az új sütőipari szabályrendelet.

Az új sütőipari szabályrendelet életbe léptetése alkalmából a székesfőváros polgármestere a következő hirdetményt bocsátotta ki :

36.628 -908. szám.

Hirdetmény.

A székesfőváros törvényhatóságának közgyűlése 1695/906. és 607/907. sz. határozataival a sütőipar gyakorlása s a műhelyek berendezése, a kenyér s a péksütemények forgalomba hozatala, valamint a munkaadók és segédszemélyzetük között való munkaviszony tárgyában 1389/904. sz. a. alkotott szabályrendelet 26., 63. és 65. szakaszait módosította.

A módosított 607/907. kgy. számú szabályrendeletet a belügyminiszter ur f. évi február hó 11-én 151.930/907. sz. a. kelt leiratával megerősítvén, a tanács a szabályrendelet életbe lépésének időpontjául 1908. évi április hó 1-jét tűzte ki.

A módosított szakaszok a következőképen szólnak :

26. §. Az elárúsító üzletekben és helyeken, nemkülönben a fogyasztó helyiségekben (vendéglők, kávéházak, kávémerések és tejszarnokok) a kenyér és péksütemény olyképp tartandó, illetőleg kiszolgáltató, hogy a vevő, illetve fogyasztó közönség választása és a sütemények összefogdosása és megpogtatása ki legyen zárva és a vevőnek vagy fogyasztónak csakis annyi darab és olynymű kenyér vagy sütemény adandó át, amennyit megvenni vagy elfogyasztani kíván.

63. §. Ezen szabályrendelet 3. §-a 1. pontjának, a 4. §. 1. és 4. pontjainak, az 5-7. és 9-13. §-oknak, a 14. §. 2. pontjának, a 16-24., 26., 27., 30. és 35. §-oknak és a 39. §. 4. pontjának áthágása kihágást képez s amennyiben az törvény vagy miniszteri rendelet alapján súlyosabb büntetéssel nem büntetendő, a kerületi elüljáróságok, mint I. foku egészségrendőri hatóságok által 1-100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

A 7., 9., 10., 12., 13., 16., 21. és 32. §-ok ismételt áthágása esetén azonban, az utolsó büntetés jogerős kiszabásától számított két éven belül harmadszor visszacsököl szemben öt napig terjedhető elzárás is alkalmazható.

65. §. Azon sütőipari alkalmazott, ki a jelen szabályrendelet 4. §-ának 4. pontja, a 7. és 12. §-ok, a 14. §-nak 1., 3. és 4. pontjai, a 15., 21., 22. és 23 §-ok, a 24. §. 1. pontja és a 39. §. 4. pontja ellen vét, a kerületi elüljáróság, mint elsőfoku közegészségügyi, illetve iparhatóság által 1-50 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtandó.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

Különösen is felhívja a tanács a vendéglősök, korcsmárosok, kávéesok, kávémérők, tejsarnoktulajdonosok és általában mindazok figyelmét, akik kenyér- vagy süteményárusítással is foglalkoznak, a 26. §. rendelkezéseire, melyeknek be nem tartása a 63. §. értelmében kihágást képez és 1—100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A teljes szövégi új szabályrendelet f. é. márczius 20-tól kezdve az ifj. Nagel Ottó bizományos könyvkereskedő czégnél (VIII., Muzeum-körut, Nemzeti színház bérháza) lesz kapható.

Budapest, 1908. évi február hó 27-én.

Rózsavölgyi Gyula s. k., h. polgármester.

Az ipartársulat választmányra e hirdetőményt azzal teszi közzé, hogy az ipartársulat tagjai annak rendelkezéseire — saját érdekükben — minden irányban alkalmazkodjanak.

A „Budapesti Kávés-Ipartársulat“ közleményei.

115—1908. sz.

K Ö R L E V É L.

A folyó 1908. évi április 1-ső napján életbelép a székesfőváros törvényhatósága által 607—1907. kg. szám alatt a sütőipar gyakorlása tárgyában alkotott szabályrendelet, amelynek iparunkat érdeklő 26. §-a a következőket tartalmazza:

Az elárúsító üzletekben és helyeken, nemkülönben a fogyasztó helyiségekben (vendéglők, kávéházak, kávéházak és tejsarnokok) a kenyér és péksütemény olyképp tartandó, illetőleg kiszolgáltató, hogy a vevő, illetve fogyasztó közönség választása és a sütemények összefogódása és megropogtatása ki legyen zárva és a vevőnek vagy fogyasztónak csakis annyi darab és olynemű kenyér vagy sütemény adandó át, amennyit megvenni, vagy elfogyasztani kíván.

Fölkérjük az ipartársulat t. tagjait, hogy a szabályrendeletnek ehhez a rendelkezéséhez a folyó évi április hó 1-től kezdve saját érdekükben és annál is inkább alkalmazkodni sziveskedjenek, mert ennek megszegése kihágást képez és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetést von maga után.

Budapest, 1908 márczius 16.

Némái Antal, s. k. elnök.

Arad-Hegyaljai borok

Ransburg M. és Fia bortermelőik
Arad.

Magyarádi és Mokrasi fehér, Ménesi vörös és Aszu-borok hordóban és palackokban.

VALÓDI
KRONDORFI
„SPRITZER“
BORHOZ LEGJOBB!

Téli fürdőkúra a Szt.-Lukácsfürdőben.

Természetes forró-meleg kenes források. Iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermális fürdők, vizgyógykezelés, gyógykezelése és a téli fürdőkúra felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budapest—Budán.

SZT.-LUKÁCSFÜRDŐ RÉSZV. TÁRSASÁG.

A „Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata“ minden héten pénteken

társas reggelit

tart. A legközelebbi reggeliket a következő helyeken tartják:

1908 április 3-án: özv. Jahn Edéné vendéglőjében (Király-utca 63. sz.)

Április 10-én: Potzmann Mátyas vendéglőjében (Üllői-ut 6. sz.)

„Jó barátok“ összejövetelei.

A „Jó barátok“ köre minden héten szerdán d. u. 4 órakor társas uzsonnát rendez. A legközelebbi uzsonna a következő helyen lesz:

1908 április 1-én: Fludorovics I. vendéglőjében (Irányi-utca 17.)

Április 8-án: Faix József vendéglőjében (Rottenbiller-utca 39. sz.)

Április 15-én: Nesztor János vendéglőjében (Óriás-utca 8. sz.)

MEGHIVÓ.

A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata 1908. évi április hó 3-án, pénteken, délután 3 órakor, a Vigadó épületben, a Deák Ferenczy-utca felőli étteremben tartja

XXXIV. évi rendes közgyűlését,

melyre az ipartársulat t. tagjait az alapszabályok 8. §-a értelmében ezennel meghívjuk.

A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE:

1. Az évi jelentés. 2. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 3. Az 1907. évi zárószámadás. 4. Az 1908. évi költségvetés. 5. A felmentésre vonatkozó határozat. 6. Indítványok.

A napirendre fel nem vett indítványok az alapszabály 8. §-ának 4. pontja értelmében csak azon esetben tárgyalhatók a közgyűlésen, ha azok legalább 5 nappal a közgyűlés előtt a választmányának írásban bejelentettek.

Az ipartársulat közgyűlésével kapcsolatban, az alapszabályok 12. §-a értelmében a temetkezési egyesület XXV. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSE

is meg fog tartatni, melyre az egyesület t. tagjait tisztelettel meghívjuk.

A temetkezési egyesület közgyűlésének napirendje:

1. Az évi jelentés. 2. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 3. Az 1907. évi zárószámadás. 4. A felmentésre vonatkozó határozat. 5. Indítványok.

Budapesten, az 1908. évi márczius hó 13-án tartott ipartársulati és temetkezési egyesületi ülésből.

A VÁLASZTMÁNY.

VEGYES HIREK.

Köszönetnyilvánítás. A f. évi márczius hó 15-én megtartott esküvő alkalmából vendéglős- és kávé-szakiparunk társulatai és egyesületei, ezek vezetői és tagjai, ismerőseim és barátaim, e lapok olvasói az ország minden részéből levélben és távirati uton oly számos és kedves üdvözléssel, szerencsekívánatokkal és ajándékokkal halmozták el, hogy azokra külön-külön válaszolni, értük szívből jövő hálás köszönetemet kifejezni teljességgel képtelen vagyok. Hálámat és köszönetemet épp ezért mindannyiujuknak lapom utján küldöm el, azaz a biztossággal, hogy igaz rokonszenvűk, szeretetűk és ragaszkodásuk kedves megnyilatkozásait örökké nagy értékben és élénk emlékezetben fogom megtartani.

Budapesten, 1908. évi márczius hó végén.

F. Kiss Lajos.

Uj ipartársulat. A kereskedelemügyi magyar királyi miniszter f. évi 15304. szám alatt kiadott rendeletében a kassai szőlődások, vendéglősök és kávéos ipartársulatának alapszabályait az 1884. XVII. t.-cz. 150 §-a alapján jóváhagyta.

Nyugdíjgyesületünk új tagjai. A Sz. V. K. P. K. O. nyugdíjgyesülete újabban a következő tagokkal gyarapodott: **Budapesten:** *Szily István* (1000), *Précs János* (600), *Kurja János* (600), *Vértesi Jenő* (1200), *Gilg Károly* (3000); **Brassóban:** *Krisztán László* (1000), *Demeter Kicsitu* (1000), *Rozsnyovszky Gusztáv* (1600), *Sternér Károly* (600), *Konrad Mihály* (2000); **Pécs:** *Balla Gyula* (1000); **Észék:** *Battisti Viktor* (4000), *Pfeiffer Rezső* (2000); **Szatmáron:** *Márkus Samu* (1000), *Köszter József* (1000), *Barth József* (1000), *Kirschner Antal* (1000); **Sepsiszentgyörgyön:** *Gitz Sándor* (1000), *Lusztig Gyula* (2000), *Makai Béla* (2000); **Debreczenben:** *Grünwald Miksa* (1200), *Schreharth Ede* (1200); beléptek továbbá *Buevczy Ferencz* Szabadkán (1000), *Jorgován István* Újvidéken (1000) és *Csocsó Samu* Nagybanán (1000). *Azaz az óhajással üdvözöljük őket nyugdíjgyesületünk falai közt, vajha akadna pinczéreink közt minél több követőjük!*

Ötvenéves pinczéri jubileum. Ritka jubileumot ült f. évi márczius hó 15-én *Syllaba József*, a Lippert-féle Erzsébet-köruti vendéglő egyik fizetőpinczere. Ötvenedik évfordulóját annak, hogy pinczér lett. Ez az ötven év fárasztó munkában telt el és a becsületesen teljesített fáradozást méltányolták mindazok, akik a jubileumon részt vettek. Pedig ezek szép számmal voltak. Az Iparegyesület nevében *Gelléri Mór* igazgató, a vendéglősök ipartestületé részéről *Gundel* elnök képviselőjében *Bokros Károly* üdvözölte a jubilánst, akinek javára *Kilár Ferenc* főpinczér, *Krätzscher János* italpénztáros és *Háitk Ferencz* ételhordó ajándékokat adott át, a kollégák, a vendégek és a kereskedők nevében, *Gelléri Mór* kir. tanácsos beszéde igen nagy tetszést keltett. „Az országos iparegyesület — ugymond — kellő és illő formában honorálni és megbecsülni kívánván az ön hű és becsületes munkáját, a mai nap emlékei az ötvenéves szolgálati ezüst nagy éremmel és díszoklevéllel tünteti ki önt, aki hosszas és hű szolgálataival igen sok és megbecsülni való érdemeket szerzett nemcsak főnökének, de iparának is egyaránt. Szolgáljon ez további buzdításul — ugymond szónok — önnek s igyekezzék még ezental is a közönségnek eddig kiérdemelt megelégedését és tiszteletét nemcsak megtartani, de azt még fokozni is. Az isten éltesse. Szívből üdvözölöm!”

Maga a gazda, *Lippert Ferencz*, akit tizenhat év óta szolgál a munkában megöregedett derék pinczér, elkészítette *Syllaba* arcképét, amelyet a jubileumon lepeztek le. *Bokros Károly* pedig megköszönte az Iparegyesületet és szép cselekedetét és mint a vendéglősök ipartársulatának képviselője pedig átadta a testület ajándékát. Szives örömmel üdvözlöm önt, — ugymond — a mai ünnepélyes napon 50 éves munkásságának igazán nagy és becsületreméltó évfordulójára idején! főleg ebben a korban, amikor munka még mindig oly kevés megbecsülésben részesül s vala-

mennyi emberi erény között a társadalomban, ugyszólván, mindmáig is még csak mostohagyerek. (Lelkes éljenzés.) Ismétellen szívből üdvözölöm önt s egyben még örömmre is szolgál mellé az a felelő körülmény is, hogy ezt a megbecsülést előttem már egy tekintélyes testület — az országos ipartestület — nevében ugyanis már szintegy közvetítette önnek e testület nagyevű és érdeműs s általam felette is becsült elnöke: *Gelléri Mór* kir. tanácsos ur. A kir. tanácsos ur pedig, amíg ezzel nyomatókat és sulyt adott az ön méltó ünnepeletetésének, nekem viszont arra nyújtott kedves alkalmat, hogy szavaira hivatkozva, én is arra kérjem és figyelmeztessem önt: tartsa meg eddigi ereinyét Isten jóvoltából még továbbra is. A munkát értem ugyanis, melylyel a mai napon becsülést szerzett önmagának, szaktársainak, az iparának és főnökének egyaránt s viszont becsülést és tiszteletet is ama közönség körében, mely iránt mindenkor szolgálóké és figyelmes is volt. És szolgáljon ez nemcsak megelégedésűl és jutalmául is, de legyen az példa is szaktársai számára. De üdvözölöm önt szívből még mint ember és családapát is, aki szép, hosszú kort elérve, elérhette azt az embereknek ritkán kijutó nagy gyönyört és boldogságot is, hogy egy szép és tekintélyes számu családót két keze becsületes munkájával felnevelvén, most azok körében érthette el élének legszebb mozzanatát. Kívánom tehát, hogy még hozzátartóiból is még sokáig örömben és egészségben éljenek. De ez alkalomból nem mulaszthatom el azt sem, hogy e szaktársi és családi ünnepély keretén belül ne fejezzem ki őszinte hódolatom *Gelléri Mór* kir. tanácsos ur iránt is, aki nemcsak tudomást vett e nem mindennapos szép ünnepelésről, hanem az országos ipartestület nevében még személyesen is idefáradt, hogy annak fényét és melegét is egyaránt még nagyobbra növelje. (Éljenzés.) Hála és köszönet is érte neki és annak az érdemes testületnek is, mely ez alkalomból még érdemmel és díszoklevél küldésével is hozzájárult a munka megünneplésének e szép alkalmához, melyhez kartársai még önnek e nap emlékére megfestett arcképét adományozták. (Ezzel átnyújtotta a Lippert Lajos személyzete által, élén Lippert Lajosnál, az ünnepeltől megfestett sikerült arcképét.) Ez a kép — ugymond szónok — s a már előbb elnyert kitüntetések is, pedig legyenek még továbbra és sokáig is nemcsak érdemes munkásságának dicsőségés jelképe, hanem egyuttal emlékei is annak, de sőt figyelmeztetői is a jövőben arra: „hogy igazán csak a munka és becsület az, ami az embert felemeli!” Legyen is érte hálás mindazoknak, akik ezt a szép ünnepelet rendezték s akik ahhoz bármilyen módon hozzá is járultak. Az Isten sokáig éltesse! (Hosszas éljenzés.)

A jubilánst a főváros igen sok vendéglőse és kávéház-tulajdonosa üdvözölte és a szives üdvözléshez csatlakoztak az ünnepen nagy számmal megjelent vendégek is.

A Kristályviz szerződésai. Megbízható forrásból arról értesültünk, hogy egyes mesterségesen telítő vízváltalok ügynökei a vendéglősök körében, de a vendéglősök egyedül hivatott érdekképviseletének, *ipartársulatunk megbízása és tudta nélkül*, mozgalmat indítottak a „Kristály”-szerződések megtámadása céljából. E szerződésekrol egy ízben megirtuk már, hogy azok sem jogi, sem gyakorlati és méltányosság szempontból meg nem támadhatók s *nehogy szaktársaink ügynökök hivatlan beavatkozása folytán károsodások szenvedjenek*, ideiktatjuk a „Füszér-, Vegyes- és Kiskereskedők Országos Egyesülete” igazgatóságának következő határozatát:

A „Szent Lukácsfürdő kútvalóját Részvénytársaság”-nak a Füszér-, Vegyes- és Kiskereskedőkkel a „Kristály” ásványviz elárúsítására vonatkozólag kötött szerződéseket, melyek szerint más mesterségesen telített vizet — kivéve a közönséges szódavizet — nem tarthatnak, minden tekintetben a kereskedők érdekében állónak és respektálandónak jelentjük ki és ezen szerződések ellen néhány konkurens vizgyáros által indított mozgalmat a lehetőházzottabban helytelenítjük.

A „Kristály” ásványviz elárúsítására kötött szerződések a következő előnyöket nyújtják:

1. A megálapodás egész időtartamára biztosítatik a víz változtatlan ára;

Megrendeléséknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

2. ugyancsak azon egész időre biztosítatik a patentzáros üvegek változatlan árá;

3. a Szent Lukácsfürdő kuttvállalat köteleze van minden szükséges mennyiséget legkésőbb 24 órán belül szállítani, különben teljes kárértéssel tartozik;

4. a szerződött víz nyolc nincsen köteleze valamely határozott évi mennyiség átvételére;

5. a „Szt. Lukácsfürdő Kuttvállalat Részv. Társaság” oly mennyiségű utalvány, fürdőjegyek kiadására van köteleze, melyek értéke egymagában határozottan felülmúlja azon egész üzleti hasznot, amely egyáltalában a mesterségesen telített vizek elárúsításával egymagában elérhető volna.

Mindezen előnyökkel szemben a szerződő félre csak azon egyedüli kötelezettség hárul, hogy a „Kristály” ásványvizen kívül más mesterségesen telített vizet ne tartson, de már közönséges szódavizet tarthat és minden más természetes ásvány- és gyógyvizet is. Ezen kötelezettségnek tehát annál is inkább megfelelhet minden kereskedő, mert az összes természetes ásvány- és gyógyvizet, valamint a szódavizek mellett még többféle mesterségesen szénsavval telített más vizek tartása teljesen fölösleges és csak a raktárnak és kezelésnek a megterhelése volna, a forgalom és haszn emelése nélkül.

Tekintve, hogy utóbbi időben néhány vizgyáros vállalat a „Kristály” ásványvizhez hasonló patentzáros üvegekben hoz mesterségesen telített vizet forgalomba és ezen néhány vizgyáros azon fáradozik, hogy a „Kristály” elárúsítására kötött szerződések ellen mozgalmat indítson s e végbéli ügynökök útján aláírásokat gyűjtenek, melyek ellenében az illető vizgyáros konkurrens az esetleges perköltségeket viselni kész és tekintettel, hogy ezen mozgalom nem áll sem a szerződött felek, sem a fogyasztók közönség érdekében, hanem kizárólag az illető vizgyáros konkurrensnek önző céljait szolgálja, felszólítjuk tisztelt kartársainkat, hogy az ilyen aláírásokra házaló ügynökökkel utasítsák el s aki netalán megfontolatlanul aaptalan ígéretek folytán már aláírt volna, aláírását haladék nélkül vonja vissza.

E határozatból nyilvánvaló, hogy vendéglőseink is csak helyesen cselekszenek, ha ezen ügyben hasonló álláspontra helyezkedve, a „Kristály” kuttvállalattal kötött szerződéseikhez ragaszkodnak s nem ünelek fel oly ügynöki ígéreteknek, melyekből reájuk nézve csak kellemetlenség és kár származhatik, mert akik eddig az ügynököknek felültek, pervesztettek lettek és csak költségeket fizethettek, míg ha megnyerték volna a pert, — melyt elvesztettek, — abban sem lett volna köszönet, mert egy előnyös és érdeküket szolgáló szerződés szűnt volna meg. A „Kristály”-szerződések biztosítják a vendéglősöknek több évre a régi beszerzési árt s ha ezen szerződések nem léteznének, akkor kétségtelen, hogy a szénsavval telített víz, épp úgy, mint a többi fogyasztási cikk, is megdrágult volna.

A temesvári kiállítás. A temesvári élelmezési, háztartási és konyhaművészeti kiállítás április hónap 11-én nyílik meg a városi Vigadó összes helyiségeiben, a legteljesebb sikerre való kiltással. A kiállításon számos magyarországi város is résztvesz és legutóbb Budapest főváros tanácsa határozta el a kiállításon való részvételét, mely célra nagyobb összeget szavazott meg. A kormány is elismerte a kiállítás nemes intenczióit és a földművelésügyi miniszter is méltányolva ezeket az intencziókat, kétezer korona segélyt adott a kiállítás céljaira.

Meghívó. Az „Egyértés Sport-Club” (Budapest, Clotild-kávéház) 1908 április hó 6-án és 13-án, hétfői napokon d. u. 4 órákor football-mérkőzéseket tart a „Műgyetemi Athletikai és Football-Club”-al, a „Kőbányai Torna-Egylet”-tel és a „Törökvis Sport-Egylet”-tel a millenáris versenypályán (Thököly-ut), amelyre tisztelettel meghívjuk az érdeklődőket. *Mitrovácz* Adolf, elnök. *Cseke* Lajos, titkár.

Márczius 15-ike a budapesti vendéglősök szakirányu tanonciskolájában. Lélekemelő és magasztosan szép ünnepség keretében ülte meg a budapesti vendéglősök szakiskolája nemzeti újjábredésünk; a testvérség, egyenlőség és szabadság születésének; nemzetünk legszentebb ünnepének 40-ik évfordu-

lóját márczius 14-én délután fél 5 órákor. A felügyelő-bizottság részéről megjelentek: *Glück* Frigyes elnök, *Gundel* János ipartársulati elnök, *Malotik* Antal ipartársulati alelnök, *Glück* Erös János, *Kommer* Ferencz, *Palkovics* Ede, *Pelczmann* Ferencz, *Petönovits* József felügyelő-bizottsági tagok; *Gundel* Károly szállodalag igazgató Csorbáról és a tanári testület. A magasztos ünnepséget *Glück* Frigyes felügyelő-bizottsági elnök nyitotta meg a nála megszokott magas szárnyalás beszéddel. Utána *Walter* Károly, a szakiskola igazgatója mondotta el a nap jelentőségéről igen szép, lelkes, hazafias és lendületes ünnepi beszédét. Kifejtette az okokat, amelyek márczius 15-ét szülték, megmagyarázta az 1848-ik márczius 15-ének kihatását társadalmi átalakulásunkra, végül szívből jövő és szívhez szóló erősen hazafias érzéstől áthatva, felhívta a hallgatóságot e drága szent haza igaz, önzetlen szeretetére. A nagyhatású beszédét lelkes éljenzéssel és tapsallal jutalmazták. Ezután az iskola egy növendéke szavalta el nagy hatással Petöfi „Talpra magyar”-ját. Most ismét *Walter* Károly, a szakiskola igazgatója ismertette a legideálisabb lelki vendéglős, *Glück* Frigyes fejedelmi — 10.000 koronás — alapítványának rendelkezését és felhívta az ipartársulat érdemes elnökét, *Gundel* Jánost, hogy ezen alapítvány 413 korona kamatát *Sztráky* Mátyásnak átadni kezegyeskedjék. *Gundel* János ipartársulati elnök igen szép beszéd kíséretében nyújtotta át a kiltüntetettnek az „István-díj” ez idei kamatát. Felhívta őt arra, hogy az alap rendelkezése szerint igyeen menjen a külföldre ismereteit gyarapítani, hogy aztán, mint a szorgalmas munkás, ismeretekkel gazdagodva térjen vissza s legyen iparunknak derék, képzett bajnoka. *Sztráky* Mátyás megköszönte a kiltüntetést hálás szavakban és volt társait kiltartásra, szorgalomra buzdította. *Glück* Frigyes az igaz örömtől kegyekkel telt szavakkal mondotta el záróbeszédét, amelyben meleg szavakban és őszinte szeretettel üdvözölte a szakiskola igazgatóját, aki e hónapban töltötte be az ipartársulathatban működésének 25-ik évét. Kívánja, hogy a Mindenható őt kedves családjának és iparunknak még sokáig megtartsa. Nem akarja — ugymond — az igazgató érdemeit felsorolni, mert míg egyrészt azt mindannyiunk igen jól ismerjük, másrészt nemzetünk e szent ünnepén érzett örömfünket nem szeretném megkeseríteni az által, hogy a mi érdemes, kedves barátunknak, az igazgatónak szerénységét megsértsem. — Megháltottan mondott az igazgató köszönetet e nem várt óvációért és azon erős ígérertet tetten, hogy mint eddig, úgy a jövőben is legfőbb törekvés lesz a vendéglősipar fejlesztésére munkálkodni. Ezzel a szép ünnepség véget ért.

A kolozsvári pinczéryelt bálja. Szokatlanul hangosok voltak f. évi márczius hó 16-án a Központi-szálloda termei, ahol lágy, fülbemászó keringőre, robogós csárdásra tánczolt a kolozsvári pinczérök zine-java. Összegyűltek ezen a szép estén ezek a derék, jó fiuk, kik annyi éjszakát virrasztanak át mások kikapós kedve miatt. Összegyűltek és összegyűjtötték Kolozsvár szép asszonyait, lányait, hogy egy oly hosszú, előékeny és becsületes munka után egyszer ők is mulassanak, felejtssenek s egyszerű mind megmutassák cselekedetükkel is, — amely kétségbevonhatatlan, — hogy igen hasznos és szorgalmas munkásai a mai társadalomnak. Négy éve már, hogy a kolozsvári pinczér-bálok letűntek a farsangi mulatságok listájáról, amelyek mindig a legelső helyet foglalták el az akkori mulatságokk szemben. És az idei — bátran mondhatjuk — jóval tulszárnyalta a régi és hires pinczér-bálok egy anyagi, de főleg erkölcsi sikerét. Azok a kipirult, rózsás, mosolygó lányarcok, a gondos és csinos toalettek tarkasága, mely kellemesen harmonált az urak kifogástalan szabású elegáns frakk-öltözeteivel, kedves képet nyújtottak. A figyelmes rendezőség élén a mai pinczérárgáda kiváló fiatal tagjával, *Uhrin* Gusztávvall, gondoskodott arról, hogy a diszes társaság kiltünően mulasson.

A kiltünően sikerült, szép összeállításon kotillion hosszu időre kedves emléke marad a megjelent hölgyeknek, amely emlékek bizonyosan fentartja az estély jó hírnevét — a jövő farsangon rendezendő pinczér-bálig. Kotillion után ismét megkezdődött a kortáncz, mely csak a késő reggeli órákban ért véget.

Az estély védnökei voltak: Nagy Gábor, Tauszig Alajos, Gróf János, Kikaker Boldizsár és Fészl József.

Jelenvoltak:

Asszonyok: Nagy Gáborné, Tauszik Alajosné, Fészl Józsefné, Pferschi Ferenczné, özv. Graszl Irma, Kovács Árpádné, Szinyei Sándorné, Márton Vilmosné, Fekete Lajosné, Barta Istvánné, Kerekes Józsefné, Balogh Árpádné, Kalocsai Simonné, Koller Györgyné, Kassai Károlyné, Lévai Jánosné, Szilveszter Ferenczné, Lederer Mártonné, Pataki Sándorné, Trautner Józsefné, Gross Ágostonné, Löfler Istvánné, Wöfl Kálmánné, Schnofl Károlyné, Löwy Józsefné.

Lednyok: Nagy Tinike, Pferschi Ilona, Pferschi Gizella, Pferschi Anna, Koller Gizella, Koller Margit, Löfler Olga, Versei Pepike, Szatmári Mariska, Hantz Erzsike, Hantz Berta, Szilveszter Ilona, Szilveszter Margit, Trautner Antónia, Halinka Mariska, Halinka Katica, Komáromi Rózsika, Wöfl Katica, Kancz Margit, Pataki Iduska, Illyés Mariska.

A rendkívül sikerült bálón, — melynek tiszta jövedelme tudvalevően a kolozsvári pincérszakiskola és az egyleti ház alapja javára fog fordíttatni, — a következő felülfizetések történtek: Nagy Gábor, Tauszig Alajos 10—105 K, Törley J. Társa 100 K, Fészl József 55 K, François Lajos 100 K, Littke L. (Pécs) 51 K, Kikaker Boldizsár, Gróf János 50—50 K, Mattai Kálmán 40 K, Bognár és Szántó 30 K, Koller György, Kovács Árpád, Glüek Frigyes (Bpest), Polgári serfözde 25—25 K, Puskás Béla 23 K, Gárdonyi Imre, Kerekes József, Heiman Sándor, Márton Vilmos, Rácz János, Ács Ferencz, Szinyei Sándor, Ruda és Blochmann (Bpest), Karl Ferencz, Szele Márton 20—20 K, Zehán Péter 15 K, Breiner József, Uhrin Gusztáv 13—13 K, Pferschi Ferencz 12 K, Krupa Károly, Gyárfás Dezső, Hoffmann József, Szimonides Károly, Löwy József, Hunwald Gyula, Gede József, Szele Endre, Pferschi József, Hermann János, Hartig Vilmos, Andrányi Kálmán utóda, Urai Bandi (Temesvár), Ment Béla (Dés), I. Irsay József, özv. Bogyó Istvánné, Czinhober Ferencz, Mihályi Zoltán, dr. Szilágyi György, Horváth Endre, Waltner Károly, Rausche Ede, Kronwinkler Antal, Kaffga János, Komját-szeghy Lajos, Szabó János, Ladós Péter, Kalocsai Simon, Schnofl Károly, Széchi Ákos, Pausinger Sándor, Fekete Lajosné, ifjabb Buzetko Domokos, Hári Elek, Zeisler Dezső, Dall János, özv. Hantz Istvánné, Gottlieb és Krausz (Bécs), Részv. serfözde (Kőbánya), Dietzl J. (Bpest), Tamási István, Klein Mór, Mezei Mór, Bittó Rezső, Hutter János, Zstiek János, Erfürth Hugó, Palkovics Andor 10—10 K, Lévai Jánosné, Barta István 8—8 K, Szilveszter Ferenczné, Gross Ágoston, ifjabb Walter Károly, Schlé-singer Mór 7—7 K, Frusza Mihály 6 K, B. Bak Bandi, Pataki Sándor, Balogh Árpád, Lederer Márton, Dunki Béla, Csóka Béla, Halmi Márton, Kapcza Imre, Csutak Béla, Brunner Gusztáv, Lucs András, Varga József, Babág Gyula, Ille János, Bauer János, Tapler István, Ják Antal, Elekes Jakab, Nagy Dániel, Illés János, Szilveszter Lajos, Szilveszter András, Pazsitka Vilmos, Morvai Vilmos, Gaál István 5—5 K, Gaál József 6 K, Stiaszini József, Girgován János, Bajor Ignác, Farkas József, Németh István, Körsi Kálmán, Marusán Géza 4—4 K. Ezen összegekért a „Magyar Vendéglős- és Kávés Ipar” utján hálás köszönetet nyilvánítja a rendező-bizottság.

Bérletek és eladások. A monori régi nagyvendéglőnek bérbevétele márczius 31-ig nyújthatók be ajánlatok a község előljárássághoz. — A Zalaegerszeg város tulajdonát képező „Fehérképi” korcsmának április 15-től 1913. decz. 31-ig és a barossligeti vendéglőnek 1909. jan. 1-től 1914. decz. 31-ig való bérbevétele az ajánlatok márczius 31-én illetőleg a barossligetire vonatkozó április 14-én d. e. 9 óráig a polgármesteri hivatalban nyújthatók be. A kiküldési ár 2000, illetőleg 1225 K, a bánatpénz 100%. — Az államvasutak Vámosgyörk állomásán a naponként reggel 5 óra 30 perctől este 9 óráig nyitva tartható kántin-üzlet május 1-étől számítandó 5 évi időtartama való bérbevétele az ajánlatok április 10-én déli 12 óráig a miskolci üzletvezetőség titkári hivatalához nyújthatók be. A feltételek a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában tekinthetők meg. Bánatpénz 200 K.

LITKE

„CASINO” pezsgő

külön töltés

— Budapesti főraktár: —

IV., Szép-utca 3. sz.

Telefon: 10—85.   ✨   Telefon: 10—85.

Ifj. Radó Aladár

borpinczéi

Budapest VI., Király-utca 84.

Telefon 97-90.

Ajánlja kiváló minőségű **balatonmelléki és tokaj-hegyaljai** fehér és vörös palaczkborait és elsőrendű **aszu-borait**.

MATTONI FÉLE

GIESSHÜBLER

SÁVANYUVIZ

legjobb asztali és üdítő ital.

kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél, gégebagajnál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik.   Karlsbad = és Budapest

Mattoni
Henrik
Budapest
Teréz-körút 37.

Katzky Lajos

épületműlakatos-mester

„ZEPHIR” szabad. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek mintaraktára

Budapest,

VI. ker.,

Liszt Ferenc-tér 14.

Telefon 22—78.

Miskolcziak látogatása a Törley-gyárban. Az Andrássy Gyula gróf diszpolgári oklevelét átadó miskolczi küldöttség a mult héten Szentpály István polgármester vezetése alatt megtekintette a budafoki Törley József és Tsa pezsgőgyárat, ahol Törley Bálint és Pfender Emil igazgató fogadták a több mint százhatvan tagot számláló előkelő kiránduló társaságot. Törley Bálint rendkívül szívélyes hangu üdvözlő beszéde után, melyet élénk éljenzéssel fogadtak, a vendégek megtekintették a gyár nagykiterjedésű helyiségeit, óriási pezsgőkészleteit, valamint a modern berendezésű összes pinczékét, majd a palota tőlkertjében kedélyes reggelit költöttek el. A reggeli folyamán elsőnek Szentpály István köszönte meg a páratlan szívéllyességu magyar vendéglátást és a legelismerőbb hangon nyilatkozott a gyár mintaszertü és minden ízében modern, tökéletes és mintaszertü berendezéséről. Utána Kun Bertalan övezgy Törley Józsefnére mondott magas szárnyalásu lelkes pohárköszöntöt, dr. Kovács kir. tanácsos pedig lelkes beszédben éltette Pfender Emil és Szente Imre igazgatókat.

A debreczeni szakiskola ünnepélye. Debreczenből írják lapunknak: A debreczeni pinczérszakiskola növendékei márczius hó 15-én, a szabadság hajnalhasadásának ünnepén lélekemelően szép ünnepséget rendeztek. Az ünnepségen nagyszámú közönség volt jelen Hauer Bertalan ipartársulati elnökkel, Márkus Jenő szakiskolai gondnokkal élükön. A debreczeni vendéglősök, kávékosk stb. igen nagy számban képviseltették magukat az ünnepségre. Glück Frigyes budapesti szállodatulajdonos, akinek orozslánrésze volt a magyar pinczérszakiskolák megteremtésében, meleg hangu táviratban küldte üdvözlését az ünnepelőköz. A derék pinczértanonczok a Himnusz elenékülésével nyitották meg a műsort. Ezután Polster Adolf igazgató mondott hazafias hevületektől áthatott remek beszédet. Ugyancsak szép beszédet mondott Elefánty Sándor tanár is. Szépen szavaltak a növendékek közül Némety József, Bánkus Mihály, Szabó János, Székely Dániel, Ring Ferencz. Az ünnepély, melyre büszke lehet a szakiskola vezetésege, a fárdhatatlan Hauer Bertalan elnökkel élén, a szózat enékülésével ért véget.

Vizsgálják az italméréseket. A pénzügyminiszter — mint lapunknak írják — utasította a kolozsvári pénzügyigazgatóságot, hogy a kolozsvári italmérések számát apassza le 150-re. A pénzügyigazgatóság erre kijelölte azokat az italméréseket, amelyeknek engedélyét bevonja. Az érdekelte italmérök azonban kérvényt intéztek a törvényhatósági bizottsághoz, amelyben azt kívánják, hogy a bizottság kérje a pénzügyminisztert rendeletének visszavonására. A törvényhatóság ugy határozott, hogy méltányossági okokból kérni fogja a minisztert, hogy azon italmérök engedélyeit, akiknek egyetlen kereseti forrásuk ez, hagyja meg. Egy bizottságot küldött ki a komunitás annak megállapítására, hogy kik azok, akik ilyen méltányos elbánásra számot tartanak.

A Szinye-Lipóczi Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel használtatik

vese, húgyhólyag- és közhvénybántalmak ellen, húgydara- és vizeleti nehézségeknél, a cukros húgyárnál, továbbá a légző- és emésztési szervek hurutainál. Húgyhajtó hatású! Vasmentes! Könnyen emészthető! Csiramentes! — Kapható ásványvizkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen.

HAT. ENG. VILLANY-
FELSZERELÉSI VÁLLALAT

GOMBOS HUGÓ

Budapest, Eötvös-utca 46. — Telefon 101-52.

Gyógybani raktár legjobb minőségű itálműszerekben és 70% áramot megtakarító Wolfram-izzólámpákban. Villamos műszerek, motorok, szellőztetők és itálműszerek készítése és jókarban tartása. Villamos csengők, órák, jelzőeszközök, telefon- és táviratműszerek készítése és javítása.

Honi gyártmány!

Pontos kiszolgálás.

— Elsőrendű, száraz, folyékony —

SZÉNSAVAT

ajánl 10, 15 és 20 kilogrammos, aczéltartályokban a
MAGYAR SZÉNSAVIPAR TÁRSASÁG
BUDAPEST IX., SOROKSÁRI-UT 30.

**A t. cz. szálloda-, vendéglő- és kávéház-
tulajdonos urak figyelmébe.**

Kávéházi, vendéglői berendezések, karamból és fordító billiárdasztalok, alpacca és chinai ezüstárúk, márványasztalok, székek tömören hajlított fából, tükrök és kávéházi kasszák, jégscokrények, borkimérő asztalok és sörkimérő készülékek **új és használt állapotban a legolcsóbb árakon**

Glück Márton-nál

Budapest, Hajós-utca 17. szám.

Telefon 80—61.

Vendéglős, szállodás és kávé urak!

A legelső, legrégibb és legnagyobb hangszerműgyáros Európában a „HUPFELD“ világgépgész. társ. Budapestben

ÁLLANDÓ HANGSZERKIÁLLITÁST

tart, ahol önműködő, önjátszó

ZONGORA-ORCHESTRON-CONTINENTAL

henger- és sulyfelhuzóval, VILLAMOS ZONGORÁK ÉS HANGVERSENY-ORCHESTRIONOK papír- és préselt hangjegyekkel (minden ml pénzdobóval ellátva) vételkényszer nélkül készüléggel be lesznek mutatva.

Az önműködő ZONGORA-ORCHESTRION „CONTINENTAL“ hanghangokkal és mandolinjátékkal van ellátva; ugyanezen kellékekkel bír a legtöbb itálműszerek is a

ZONGORA-ORCHESTRION VONÓS és XYLOPHON ZENÉVEL

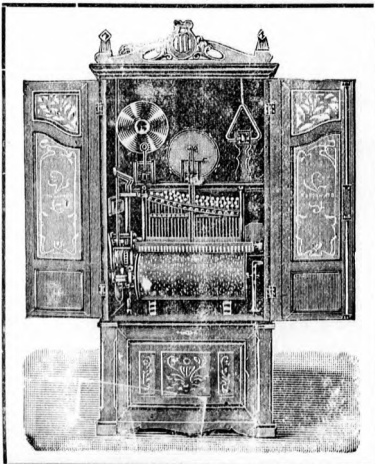
— Mintaraktáram bármely időben megtekinthető. —

Árak 480 koronától 16000 koronáig. Kényelmes részletfizetések kamat nélküli havi részletre. Midőn tisztelettel kérem versenytelküli itálműszereink szives megtekintését, óva intem a piacra kerülő silány utánasoktól és azon reményben, hogy minél többen megtisztelnék becses látogatásukkal, maradok kiváló tisztelettel

NEUHERR IGNÁCZ

(WETSCHL GYULA utóda)

magyarországi képviselőség és mintaraktár
Budapest VIII., Kenyérmező-utca 6.

A nógrádmegyei mozgalom. A nógrádmegyei vendéglősök és italmérők egyesülete által a megyei törvényhatóság által a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó szabályrendelet ellen megindított mozgalom — mint megbízható helyről értesülünk — közel áll eredményes befejezéshez. Az illetékes kereskedelmi és iparkamarának szakvéleménye, mely kartársaink követeléseire nézve kedvező, márczius 21-én 799. szám alatt lett a miniszteriumhoz felterjesztve. A felterjesztés, melynek létrejötte körül főleg *Löwy Ármin* kamarai tag, a *Steiner* és *Löwy* nagybányai líkőrgyáros czég belfellegi buzógókodott, indokolásában hivatkozik a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény azon intézkedésére, mely a vendéglők és korcsmák vasárnapi nyilvántartását a fogyasztó közönség érdekeire való tekintettel megengedi, valamint arra is, hogy a megyéknek nem áll jogában kormányrendeletekkel ellenkező szabályrendeleteket alkotni. A miniszteri döntés, — mely ezek után nem lehet más, mint íparunkra kedvező, — a közelnapokra várható.

Biztos megélhetés. 18000 lakossal bíró, Sátoraljai helység hegyaljai város közvetlen közelében egy kat. hold telepeltített, kitünő bort termő szőlővel, fürdő, nyolcz fürdőszobával, melegítő kazánnal, teljes berendezéssel, lakóházzal, nyári mulatóval, családi okok miatt eladó. A többi még parlagon levő szőlőterület kőbányára is alkalmas. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos: *Viniczay György*, Zsolomykai-fürdő, Sátoraljai helység. A kiváló értékes bérlete vonatkozásig kiadóhivatalunk készséggel szolgál részletesebb felvilágosításokkal is.

Badacsonyi vidéki Szőlősgazdák Szövetkezete. A „Balatonvidéki filloxera ellen védekező egyesület” átalakul „Badacsonyi vidéki Szőlősgazdák Szövetkezeté”-vé. A mozgalom élén *Vastagh János* elnök áll. A létesítendő szövetkezet célja: a Balatonmellék badacsonyi borvidékén a volt filloxera ellen védekező egyesület ezeitől összegyűjtött vagyonából és a jegyzendő újabb üzlet-részekért befizetendő tőkével, tagjainak szőlőművelését, borkezelését, bor és egyéb terményeinek értékesítését a szövetkezős előnyeinek felhasználásával előmozdítani.

Legnagyobb, legváltozatosabb, legelterjedtebb. Ez a három jelző — könnyű kitalálni — a Pesti Hirlapra vonatkozik, mely legnagyobb terjedelemben, legváltozatosabb tartalommal jelenik meg s épen azért a legelterjedtebb napilap. Politikája radikális magyar nemzeti politika s elvei hirdetésében kormánytól és pártoktól teljesen független. De hiszen három évtized óta tudja már ezt a nagymagyar olvasóközönség s épen azért elég lesz csak annak felzésére szorítokunk, hogy az új évnegyedben két nagyon érdekesítő regény fog a Pesti Hirlapban megjelenni; sport- és sakk-rovata lehetőleg még bővebb lesz, távirati tudósításokkal egymásután három nagy nemzetközi sakk-versenyről; az Esti levelek, Szerkesztői üzenetek, Kís komédiák és Vegyesek rovata régi kedvence az olvasóközönségnek és fő vonzereje a lapnak. Aki egész éven át előfizetője a lapnak, ha csak negyed-évenként vagy havonként fizet is elő, számot tarthat a Pesti Hirlap nagy képes naptárára (karácsonyi ajándékul) és kedvezményes áron rendelheti meg a Divat-Szalon című kitünő divatlapot. A Pesti Hirlap előfizetési ára negyedévre 7 korona, 2 óra 4 korona 80 fillér, egy óra 2 korona 40 fillér. A Divat-Szalonnal együtt negyedévre 9 korona. A kiadóhivatal czíme: Budapest, V., Váci-körút 78.

Az osztriga tápláló értéke. Eddig az osztrigát csak fényűzési czikknek tekintették s tápláló értékéről nem sokat tartottak, bár az egész földön oly óriási mennyiségben fogyasztják, hogy az évi fogyasztás 8–10 milliárd darabra tehető. Az Egyesült-Államok kormányának földművelésügyi osztálya nemrég vizsgálatakat s kísérleteket rendelt el, melyek több hónapig tartottak s melyek eredményeképp megállapították, hogy az osztriga minden tápláló szer közt legjobban megközelíti a tejet. Egy „quart”, tehát mintegy 1³/₁₀ liter osztrigában éppen annyi tápláló anyag van, mint hasonló mennyiségű tejben, vagy ³/₄ font marhahúsbán, 4 font friss cabeljauban, vagy 1 font rozsenyérben. Az osztrigát eladás előtt vízbe szokták tenni, hogy „meghizlalják”. Természetesen gervenzibe. Az osztrigák ez eljárás következtében tényleg súlyosabbak s terjedelmesebbek lesznek. Ez a növekedés azonban nem a hús és zsír szaporodásának a következménye, hanem az osztriga húsból a só vesz el s helyette az osztriga nagyobb mennyiségű vizet vesz fel.

Halálozás. *Leschner* Berthold, a *Gessler* *Siegfried* jágerndorfi és budapesti cs. és kir. udvari szállító czég nagyérdemű igazgatója f. évi márczius hó 23-án hosszas szenvedés után meghalt. A megboldogult a világhírű czég szolgálatában évtizedek óta kifejtett odaadó és lankadatlan munkásságával kiváló érdemeket szerzett magának. Az erőskezü, kristálytisza jellemű ember igazi mintaképe volt amőg élt, s most, hogy a könyörületes halál szenvedéseitől megváltotta, mindenütt tisztelt és becsült emléket hagy maga után. A megboldogultat Troppauban helyetkét örök nyugalomra; haláláról a Gessler-czég adott ki gyászjelentést.

BORELADÁS

NAGY ÉS KISEBB MENNYISÉGBEN.

NAGY MIHÁLY pécsi, dunaszekcsői és tabi pinczegazdasága ajánlja a mélyen tisztelt vendéglős és magánfogyasztó uraknak, továbbá az igen tisztelt gazdaközönségnek **munkások részére kiválóan finom minőségű ó és uj SILLER és VÖRÖS borait** a legmérsékeltebb árak mellett.

BÉRLET.

Budapesten, a **Thököly- és Stefánia-ut** közelében, nagyforgalmu helyen, nagy, árnyas, szépen gondozott kertben, emeletes, teljesen újjáalakított **bérház**, mely nemcsak szállodának, hanem főleg **nyári vagy téli vendéglő berendezésére kiválóan alkalmas**, 1908 május elsejére **bérbeadandó**. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Budafokon egy szép nagy sziklapincze, tagas és száraz, vendéglősöknek különösen alkalmas 2500 forintért **KÉSPÉNZFIZETÉS** mellett **ELADÓ.**

Czim: **Schwarz József** hirdetőjében (Andrássy-ut 7.) 81503.

Vendéglő- és kávéház- bérbeadás.

SZÉKELYUDVARHELYEN

:: nyárihellyel bíró ::

vendéglő és kávéház

azonnal bérbe adható.

Értekezhetni **Dr. SOLYMOSSY LAJOS** tulajdonosnál.

Előnyös feltételek és berendezés.

ILLAVAI FAÁRUGYÁR

vezérképviselete
és gyári raktára:

KLOPPER S. JENŐ

Budapest VII.,
Károly-körút 9.

Elsőrendű gyártmány.

Összecsukható kerti székek,
padok és asztalok

Kizárólag csavar megerősítés.

— Árjegyzék kívánatra. —

Telefon 10-71.

Telefon 10-71.

Elfer Dezső

elektrotechnikai vállalata

Budapest, Dohány-utca 39. szám.

A „Conradty“-féle „Korona“ és „Noris“
jegyű ivlámpászenek és a „Körting“-féle
rendes és fényhatású ivlámpák képviselője
és gyári nagyraktára.

BUDAPESTI ÁLT. VILLANYFELSZERELÉSI VÁLLALAT DIEMMER HUGÓ ÉS TÁRSAI UTÓDAI

Klauzál-utca 5. **BUDAPEST** Dohány-utca 48.

Elektromos világítási és erőátviteli berendezések városok, községek, épületek és lakások részére.

Elektromos gépek, ivlámpák, dynamok, motorok és mérő-készülékek.

Telefon-szám

23-35

Villamos jelző, telefon, villámhárító, villam. tűz- és vízjelző-készülékek szerelése. Iv-lámpák, motorok és dynamok áttekeresése egyen- vagy váltakozó áramra.

Dr. SZILÁGYI GYULA

műegyetemi magántanár

törvényszéki hites vegyész nyilv. vegyikísérleti állomása

BUDAPEST,

VI., Dessewffy-utca 10. szám, II. em.

ELVÁLLAL:

bármiféle élelmi vagy élvezeti szer (bor, pálinka, sör stb.) megvizsgálását.

A Budapesti Légszeszgyárak = felszerelési irodái =

IV., Aranykéz-utca 6. és

VII., Erzsébet-körút 19. sz.

állandóan raktáron tartanak minden-
nemű légszesz- és villanyvilágításhoz
szolgáló, legszebb kivitelű csillárokat
és kandallókat, legújabb szerkezettű
légszesz-tűzhelyeket és légszesz-fürdő-
kályhákat-, légszeszfűző-, sütő- és va-
saló-készülékeket, valamint ipari cé-
lokra szolgáló forrasztó-készülékeket,
Bunsen-féle lángzókat stb. Légszesz-
berendezések a legmérsékeltbb árak
mellett eszközöltetnek.

Magyar gyártmány!

Ujdonság!

Világszabadalom!

MÁRTON ERNŐ

szab. „Reform“ higienikus fogvájó-gyára

Budapest—Erzsébetfalva.

Különböző izléses
fogvájótartók 2 K,
4 K árban dara-
bonként.

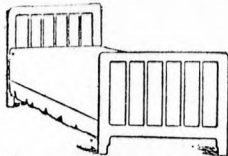
**50 százalék
megtakarítás
fogvájókban**

Összefogdosás, hasz-
nálat után visszahé-
lyezés kizárva.

**Óriási ered-
mény!**

Két hónap alatt 10,000
darab helyzetetett el
a legelőkelőbb nyil-
vános helyiségekben.

Szállodások figyelmébe!

Ajánlom dusan felszerelt raktáromat vas- és rézbutorban olcsó árban és kedvező fizetési feltétellel.

BRUCK J. HENRIK

vas- és rézbutorgyára
== BUDAPEST. ==

Gyár: IX., Liliom-utca 8. szám. (Saját házában.)
Mintaraktár és iroda: VI., Andrásy-ut 32. szám.

Fischer Miksa

tojásnagykereskedő

Budapest VI. ker., Dessoeffy-utca 41. sz.

Telefon: 24-23.

Elsőrangú szállodák, vendéglők, korcmák és kávéházak szállítója.

KISS ISTVÁN

A HUBERT J. E. POZSONYI PEZSGÖBORGYÁRA
KÉPVISELŐJE

Budapest VII.

Sziv-uteza 17.

KESERŰ LIKÓROK KIRÁLYA,
KIRÁLYOK KESERŰ LIKÓRJE.

Nemes Dr. Trnkóczy-féle

KRAFT-
BITTER-
LIKÓR

... A világ legjobb
gyomor-keserűje.

Wladika Rezső

mű- és kereskedelmi kertész.

Budapest legelőkelőbb szállodái,
vendéglői és kávéházainak szállítója.

Telefon 50-31.

Budapest VII., Zugló
Kövér Lajos-utca 2. szám.

Mindenemű célokra szolgáló
jégszekrényeket,
sör- és borkimérő-készülékeket
pinczevezetékekkel vagy a nélkül
hűtőtelepeket és jéggyártó berendezéseket
(szénsavrendszerrel, melynél az üzemeltetés elenyészőleg csekély, ha a hajtóerő már megvan) szállítanak:

dr. Wágner és Társai

egyesült gyárak, mint betéti társaság
BUDAPEST, IX. ker., Tinódy-utca 3/a. sz.
BÉCS, IX., Währingerstrasse 65.
Stanjolkupak-gyár. Szikviz-gyár berendezések.
Prospektus ingyen és bérmentve.

Irodai telefonszám: 18-68.

Lakás telefonszám: 19-73. (Interurban).

GROSZ ÖDÖN

törv. bej. szálloda, kávéház és vendéglők
adás-vevést közvetítő irodája

BUDAPEST

IV., Semmelweis (Ujvilág)-uteza 4.

Táviratok czime: KÖZVETÍTÉS BUDAPEST.

Cheque-száml! az Erzsébetvárosi Takarékpénztárnál.

Van szerencsém a nagyrebecsült szállodák, kávé és vendéglős urakat tiszteletteljesen aziránt felkérni, hogy üzletvétel vagy eladás esetén méltóztatassanak számos elismerő levéllel kiténtetett közvetítő irodámat bizalmukkal megtisztelni, előre is biztosítván őket a leg-rövidebb idő alatt elérhető legjobb eredményről.

Mély tisztelettel

GROSZ ÖDÖN.

Csillaghegyi forrásvíz

Tiszta, bakteriummentes egészséges ital.

Borral keverve kellemes ízt ad a bornak.

Megszünteti a gyomorégést.

Szomjcsillapító és üdítő természetes forrásvíz.

*****

Központi iroda:

Budapest III., Bécsi-ut 94.

TELEFON: 79-78.

Óvakodjunk az
utánzatoktól! ..

Első Magyar Üvegyár Részv.=T.

Budapest, V., Gizella-tér 1.

(Haas palota.)

Legfinomabb vendéglői,

* kávéházi és szállodai *

üvegtermékek nagy raktára.

Szállodák, vendéglők, kávéházak szállítója.

Springut Henrik

tojásnagyereskedő

Budapest VI., Szerecsen-u. 39. sz.

Telefon: 17-54.

Állandóan nagy készletek.

Iparsó

fagyalt, jegeskávé, hidegkészítmények előállításánál a jég szósására, valamint hűtőkészülékekhez. Minden felvilágosítást és értesítést szóbeli vagy írásbeli kérdézősködékre díjmentesen nyújt

a Magyar Királyi Sójövedék Vezérügynöksége

BUDAPEST V., Váci-körút 32. Telefon 73-40

Steiner József és fia cukrászdája és sütődjéje

BUDAPEST,

VII., ker., Király-utca 67. szám.

Legfinomabb minőségű vendéglői és kávéházi sütemények.

Schaumburg-Lippe herceg villányi pinczejének

Kolb Lajos által vezetett budapesti raktára

BUDAPEST VII., BARCSAY-UTCA 11.

TELEFON: 104-73.

TELEFON 104-73.

Azonnal házhoz szállít minden fajú, saját töltésű elsőrendű minőségű palackbort és 50-60 literes hordókban:

Fehér asztali bort	72 korona
Baranyai siller	70 „
Villányi vörösbort	80 „

:: :: hektoliterenként és adóval együtt számítot áron. :: ::
Nagyobb mennyiséget a villányi hercegi pinczéből közvetlenül szállít.

Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja!

1904. ST. LOUIS GRAND PRIX.

Külföldi utazáson kérjen mindenütt Szt.-Lukácsfürdői

KRISTÁLY-ÁSVÁNYVIZET!

A KRISTÁLY-forrás

szénsavval telített ásványvíze hasznos ital **étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél.** A legúszább és **legégszesebb** asztali és borvíz. Hatátoz **szomjcsillapító.** — Vidékre és külföldre **fuvardíjmentes** szállítás. — Kérjen árjegyzést. — Szénsavtelítés-nélküli töltés is rendelhető, mely hasonló **cnyhesége** folytán pótolja a francia Evian és St. Galmier vizeket.

Szt. Lukácsfürdő Kuttvállalat Budán.

HAACK ANTAL-féle

stájer alpesi gyógyfü-gyomorlikör.

Ezen a Stájerország alpesinek legnemesebb és legjobb gyógyfüveiből a legodonosabb páralat után készített likör, az emberi belszervezetre való jó hatásának köszönheti a mindig jobban emelkedő szétterjedését; ennek folytán és a rendkívüli zamatja következtében jelenleg a likörök között az elsőrendű helyet foglalja el.

Mint utazási likör, különösen a tengeren, ezen ital' alig nélkülözhető és a gyomrot erősítő természeténél fogva legmelegebben ajánlíható. Rendelvények kéretnek egyenest

BARTUSCHEK ERNŐ urhoz

Budapest VII., Hungária-körút 15. sz. alá intézni.

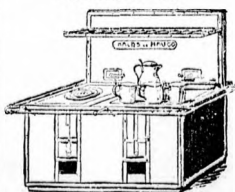
Cs. kir. orsz. szab. likörgyár. **HAACK ANTAL, GRAZ** Alapítattott 1808. évben.

HALAS ÉS HAUGG

rézműves-mesterek

Budapest, VII., Akácza-utca 47.

Telefon: 81-25.

Készítünk előnyös, tengeren fordítható (dupla), vízzel forralható pántkafézó készítőket, vendéglői és kávéházi berendezéseket, mosó- és takaréktíz-hely-üstöket; mézeskalácsosok, cukkraszok és kalaposok részére szükséges tárgyakat, borászati, vegyszert és gyógyszertári cikkeket és minden e szakmába vágó vörösz-munkákat és szereléseket. Vörösz és bádogednyek ömleszt (csinest) a legújításosabb árban eszközünk.

Kávéházi és vendéglői berendezéseket raktáron tartunk.